ANALIZA UTJECAJA IZBORA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA NA SADRŽAJ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU HRVATSKIH PODUZEĆA

Kežić, Luka

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:809353

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

ANALIZA UTJECAJA IZBORA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA NA SADRŽAJ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU HRVATSKIH PODUZEĆA

Mentor:

prof. dr.sc. Ivica Pervan

Student:

univ.bacc.oec. Luka Kežić

Split, lipanj, 2021.

SADRŽAJ

SADRŽAJ 2
1.UVOD 1
1.1 Problem istraživanja 1
1.2 Predmet istraživanja 2
1.3 Svrha i ciljevi istraživanja 2
1.4 Metode istraživanja 3
1.5 Doprinos istraživanja 4
2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI 5
2.1 Izvještaj o financijskom položaju 6
2.2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti 8
2.3. Izvještaj o novčanom toku 11
2.4. Izvještaj o promjeni kapitala 13
2.5. Bilješke uz financijske izvještaje 13
3. TEMELJI ZA PRIMJERNU RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA, PROCJENA I POGREŠKI 15
3.1 Računovodstvena načela 16
3.2 Računovodstveni standardi 18
3.2.1 Međunarodni standardi financijskog izvještavanja - MSFI 18
3.2.2 Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 20
3.3. Zakon o Računovodstvu 23
4.1 Definicija računovodstvenih politika, procjena i pogreški 24
4.2 Izbor računovodstvenih politika 28
4.3 Promjene računovodstvenih politika 29
4.4. Primjena računovodstvenih politika 30
4.4.1 MRS 16- Nekretnine, postrojenja i oprema 30
4.4.2 MRS 38 – Nematerijalna imovina 32
4.4.3 MRS 40 – Ulaganja u nekretnine 33
4.4.4 MRS 2 – Zalihe 35
4.5 Primjena računovodstvenih procjena 36
4.5.1 Potraživanja od kupaca 36
4.5.2 Rezerviranja 37
4.5.3. Vijek trajanja dugotrajne imovine 38

5.ANALIZA UTJECAJA IZBORA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA NA SADRŽAJ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU HRVATSKIH PODUZEĆA 40
5.1 Definiranje uzorka 40
5.2 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na nekretnine, postrojenja i opremu (MRS 16) 40
5.3 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na nematerijalnu imovinu (MRS 38) 47
5.4 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na ulaganja u nekretnine (MRS 40) 53
5.5 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na zalihe (MRS 2) 58
5.6 Analiza utjecaja računovodstvenih procjena na potraživanjima od kupaca 63
5.7 Analiza utjecaja računovodstvenih procjena na rezerviranja 68
5.8 Analiza utjecaja računovodstvenih procjena na vijek trajanja dugotrajne imovine 71
6. ZAKLJUČAK 76
7.LITERATURA 77
SAŽETAK 82

1.UVOD

1.1 Problem istraživanja

U suvremenim uvjetima poslovanja, računovodstvo kao funkcija unutar poduzeća postaje sve značajnije. Računovodstvo pruža financijske i nefinancijske informacije koje su sadržane u godišnjim financijskim izvještajima. Godišnji financijski izvještaji su u suvremenom poslovanju, vrelo informacija za sve korisnike koji primarno imaju poslovni interes. U izvještajima se mogu naći sve informacije o položaju poduzeća. Važno je analizirati koje računovodstvene politike poduzeće koristi te kakvu posljedicu ostavlja izbor takve politike na izgled financijskih izvještaja. Također, postavlja se pitanje zašto poduzeća odabiru određene politike i koje su posljedice takvog odabira. Odabir različitih računovodstvenih politika od drugih poduzeća dovodi u pitanje usporedivost performansi između poduzeća. Stoga će se u radu definirati kako izbor određenih računovodstvenih politika utječe na cjelokupne financijske izvještaje na primjeru hrvatskih poduzeća.

U prvom poglavlju će se obraditi uvodni dio, navesti predmet i problem, ciljeve, metode, doprinose istraživanja.

U drugom poglavlju osvrnuti će se na definiranje temeljnih financijskih izvještaja; izvještaj o financijskom položaju odnosno bilanca, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti odnosno računu dobiti i gubitka i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama kapitala, izvještaj o novčanim tokovima, te bilješke uz financijske izvještaje.

U trećem dijelu će se baviti zakonskim regulativama, načelima i standardima vezanim za računovodstvo, konkretno za računovodstvene politike, procjene i pogreške.

U četvrtom dijelu će definirati standard koji se bavi računovodstvenim politikama, njezinu povijest, djelokrug, primjenu na određene stavke financijskih izvještaja te motive izbora određenih politika.

U petom dijelu će analizirati utjecaj izbora računovodstvenih politika na sadržaje financijskih izvještaja na temelju uzorka istraživanja, te ćemo shodno tome donijeti određene zaključke.

Zaključak će sadržavati osvrt na zaključke istraživanja, te istaknuti stav o predmetu ovog istraživanja.

1.2 Predmet istraživanja

Predmet će ovog istraživanja rada biti analiza utjecaja izbora korištenja računovodstvenih politika i procjena na primjeru hrvatskih poduzeća. Analizirat će se aktualne računovodstvene politike i procjene poduzeća iz uzorka te prikaz alternativnih metoda računovodstvenih politika i procjena koje standardi dopuštaju. Na temelju toga ispitat će se kako politike utječu na izgled financijskih izvještaja i performanse poduzeća. Konkretno, obradit će se Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – „ Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogrešaka“ jer navedeni standard daje određena pravila i načine primjene računovodstvenih politika i procjena u svrhu unaprjeđenja pouzdanosti financijskog izvještavanja subjekta. Navedeni standard će biti detaljno objašnjen u teorijskom dijelu te će se u empirijskom dijelu donijeti zaključak kako izbor računovodstvenih politika i procjena utječe na financijske izvještaje.

1.3 Svrha i ciljevi istraživanja

Svrha rada je analizirati izbor korištenja računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja na primjeru hrvatskih poduzeća. Definirat će se računovodstvene politike te njihov utjecaj na financijske izvještaje. Također, objasnit će se različite implikacije i razlozi izbora određenih računovodstvenih politika i procjena.

Cilj istraživanja je prikazati i definirati osnovne računovodstvene pojmove, prikazati širinu računovodstvenih politika, procjena i pogreški, te u empirijskom cijelu, prikazati analizu utjecaja računovodstvenih politika na temelju hrvatskih poduzeća. Cilj je i prikazati zašto određena poduzeća koriste određene politike te kakav utjecaj ima taj izbor na sliku godišnjeg financijskog izvješća.

1.4 Metode istraživanja

Metode istraživanja su usklađeni problemom, predmetom te ciljevima istraživanja. U teorijskom dijelu rada će biti istražena dostupna postojeća literatura o navedenoj tematici koja obuhvaća razne znanstvene radove iz tog područja. Također, koristit ćemo se zakonima koji su nadležni za računovodstveno područje te nadležnim računovodstvenim standardima.

Za potrebe ovog rada će se uzimati i koristiti podaci iz sekundarnih izvora, odnosno javno dostupnih financijskih izvještaja listanih kompanija te registra godišnjih financijskih izvještaja (RGFI) sa FINA-e, te će se raznim matematičkim postupcima, operacijama i relacijama dokazati da računovodstvene politike i procjene utječu na financijski položaj i rezultat subjekta.

Teorijski aspekt istraživanja se temelji na sljedećim metodološkim postupcima:

- **metoda analize** (detaljno analiziranje stručne literature),
- **metoda sinteze** (povezivanje stručne literature u misaonu cjelinu)
- **metoda klasifikacije** (raspodjela općeg na posebne pojmove),
- **metoda eksplantacije** (objašnjavanje osnovnih pojmova i njihovim relacija),
- **metoda deskripcije** (objašnjavanje činjenica iz teorije te njihova potvrda provedena empirijskim istraživanjem)
- **metoda komparacije** (usporedba obilježja činjenica te utvrđivanje njenih stvarnih sličnosti ili različitosti)
- **metoda indukcije** (donijeti zaključak na temelju pojedinih činjenica)
- **metoda dedukcije** (donijeti konkretne činjenice na temelju zaključka)
- **metoda dokazivanja** (dokazivanje točnosti činjenica).

1.5 Doprinos istraživanja

Istraživanje bi trebalo dokazati da izbor određene računovodstvene politike i procjene utječu na izgled financijskih izvještaja. Usporedbom aktualnih i prikazom alternativnih računovodstvenih politika i procjena u studiji slučaja određenih poduzeća će dati sliku kako uistinu izbor politika i procjena djeluje na financijske izvještaje, konkretno na računovodstvene stavke (imovinu, obveze, prihode i rashode), te i na same financijske pokazatelje, koji su zanimljivi eksternim korisnicima. Također, rad je orijentiran svim ostalim poslovnim entitetima radi shvaćanja važnosti i odabira računovodstvenih politika i procjena u svojim poslovanjima.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Temeljni financijski izvještaji predstavljaju skup financijskih izvještaja sastavljenih za razdoblje poslovne godine. Podrazumijeva sastavljanje, prezentiranje te objavljivanje financijskih izvještaja za poduzetnike sukladno Zakonu o Računovodstvu.

Glavni su element korporativnog upravljanja koji se sastavlja sukladno koncepcijskom okviru, odnosno prema računovodstvenim načelima, pretpostavkama, obilježjima računovodstvenih informacija i sl., te standardima nastalih od strane nezavisne računovodstvene institucije. (Tipurić et al., 2008).

Prezentiranjem financijskih izvještaja bavi se standard MRS 1 (*Prezentiranje financijskih izvještaja),* te za korisnike HSFI-ja, standard HSFI 1 (*Financijski izvještaji*). Navedeni standardi propisuju ispravan način za prezentaciju financijskih izvještaja kako bi se osigurala komparativnost s financijskim izvještajima za prethodna razdoblja te usporedivost s drugim subjektima. Standard utvrđuje opće zahtjeve za prezentiranje financijskih izvješća, naputke o njihovoj strukturi te minimalne zahtjeve sadržaja.

MRS 1 definira sljedeće temeljne financijske izvještaje:

- Bilanca ili izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja
- Račun dobiti i gubitka ili izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja
- Izvještaj o promjenama kapitala tijekom razdoblja
- Izvještaj o novčanim tokovima tijekom razdoblja
- Bilješke, koje uključuju sažetak najznačajnijih računovodstvenih politika i druga objašnjenja

2.1 Izvještaj o financijskom položaju

Izvještaj o financijskom položaju ili bilanca predstavlja financijski izvještaj koji prikazuje stanje i pregled imovine, obveza i kapitala poslovnog subjekta. Imovina predstavlja resurs kojeg kontrolira poduzeće, koji je proizašao iz prethodnih događaja i od kojeg se može očekivati da će donositi ekonomske koristi u budućnosti. U bilanci se priznaje samo onda kada ispunjava sljedeće elemente: Kada je u vlasništvu poduzeća, kada se vrijednost može pouzdano izmjeriti i kad se očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe. Imovina u bilanci se ne prikazuje prema tržišnim vrijednostima, nego prema nabavnoj vrijednosti odnosno trošku nabave.

Naknadno vrednovanje, prilikom sastavljanja financijskih izvještaja ili drugih situacija koje to zahtijevaju, sukladno određenim Međunarodnim Standardima Financijskog Izvještavanja se iskazuje po tzv. fer vrijednosti. Prema MSFI 13 – Mjerenje fer vrijednosti, fer vrijednost predstavlja vrijednost koja se na tržištu može dobiti za otuđenje imovine ili dijela imovine i za prijenos obveza ili dijela obveza u transakciji na dan mjerenja. „Subjekt je prilikom mjerenja fer vrijednosti, dužan utvrditi stanje i obilježja promatrane imovine i obveze ako bi ih pri utvrđivanju njene cijene, na datum mjerenja, uzeli u obzir i tržišni sudionici“. (MSFI 13, t. 2, t.3, t.81, 2019). Često za neku imovinu ili obveze podaci nisu dostupni na aktivnom tržištu pa MSFI 13 nudi alternativne metode mjerenja gdje se koriste relevantni vidljivi ulazni podaci, odnosno cijena za sličnu imovinu/ obveze i sl. Dakle, cilj ovog standarda je procijeniti cijenu po kojoj subjekti na datum mjerenja mogu prodati imovnu, ili prenijeti obvezu u urednoj transakciji.

Prema MRS 1 t. 56. (2019), subjekt je u bilanci dužan odvojeno prezentirati dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu, odnosno kao stavke dugotrajna i kratkotrajna imovina. Kratkotrajna imovina je novac, novčani ekvivalent i ona imovina koja ima sljedeća obilježja:

- Subjekt očekuje realiziranje imovine ili imovinu planira prodati i potrošiti tijekom redovnog operativnog ciklusa (razdoblje vremena od nabavke imovine za obradu do realizacije iste u novcu)
- Imovina se prvenstveno drži radi trgovanja
- Očekuje se realizacije imovine u roku od godine dana od izvještajnog razdoblja

Sva ostala imovina se razvrstava u dugotrajnu imovinu. U nju spadaju dugotrajna materijalna, nematerijalna i financijska imovina dugotrajne naravi. Prema MRS 1 (t. 60., 2019), za dugotrajnu materijalnu imovinu se smatra ona imovina koja ima fizičku supstancu te se ne mijenja tijekom perioda upotrebe. To su strojevi, nekretnine, postrojenja, biološka imovina, poslovni inventar i ostalo. Nematerijalna imovina je dugotrajna imovina koja nema fizičku supstancu, ali poduzeće očekuje koristi od uporabe. To su primjerice, patenti, software, franšize, goodwill i sl. Financijska imovina predstavlja ulaganja slobodnih financijskih sredstava na razdoblje dulje od godine dana. Najčešće se odnosi na ulaganje u vrijednosnice (obveznice, dionice i drugo) na razdoblje duže od jedne godine.

Obveza, prema MRS 1 t. 69. (2019) predstavlja „sadašnju obvezu poduzetnika proizašla iz prethodnih događaja i za čije se podmirenje očekuje odljev resursa."

Kratkotrajne obveze su sve one obveze koje imaju sljedeća obilježja:

- Očekuje se podmirenje obveza tijekom redovitog poslovnog ciklusa
- Obveza postoji isključivo radi trgovanja
- podmirenje dospjele obveze je unutar godine dana
- Subjekt nema pravo odgode podmirenja obveze za najmanje godinu dana nakon izvještajnog razdoblja

Ostale druge obveze se klasificiraju kao dugoročne obveze. To su obveze kojima je dospijeće dulje od jedne poslovne godine. Najčešće predstavljaju obveze za kredite od financijskih institucija te obveze za emitirane vrijednosne papire.

Razliku imovine i obveza čini kapital odnosno vlasnička glavnica. Žager et al. (2008) je definiraju kao „vlastiti način financiranja i ostatak imovine nakon podmirenja obveza te se priznaje u povezanosti s priznavanjem imovine i obveza." Prema tome, vlasničku glavnicu predstavljaju: upisani kapital, kapitalne rezerve, rezerve, revalorizacijske rezerve, rezervi fer vrijednosti, zadržane dobiti ili prenesene dobiti ili gubitka ili gubitka tekuće godine.

Imovina se računovodstvenim jezikom naziva aktiva, dok se izvori imovine, kapital i obveze zovu pasiva. Kao što je već objašnjeno, bilanca prikazuje karakteristike imovine, te na koji način je ona

nabavljena, iz vlastitih izvora (kapital) ili iz posuđenih (obveze). Iz toga utvrđujemo činjenicu da bilanca mora biti u ravnoteži, odnosno da aktiva i pasiva moraju biti jednake, odnosno imovina i izvori imovine moraju biti jednaki. Tablica 1. prikazuje shematski prikaz bilance sa svim stavkama definiranim u MRS-u 1 t. 54. (2019).

AKTIVA	**PASIVA**
nekretnine, postrojenja i oprema	Kapital vlasnika
ulaganje u nekretnine	Nekontrolirajući interesi
nematerijalna imovina	**UKUPAN KAPITAL**
financijska imovina	Financijske obveze
ulaganja obračunata metodom udjela	Rezerviranja
biološka imovina	Odgođena porezna obveza
odgođena porezna imovina	**DUGOTRAJNE OBVEZE**
DUGOTRAJNA IMOVINA	Obveze prema dobavljačima
zalihe	Tekuće porezne obveze
potraživanja od kupaca	Obveze uključene u grupu namijenjenu prodaju
tekuća porezna imovina	**KRATKOTRAJNE OBVEZE**
novac i novčani ekvivalenti	
imovina namijenjena prodaji	
imovina uključena u grupu namijenjenu prodaji	
KRATKOTRAJNA IMOVINA	
UKUPNA IMOVINA	**UKUPNI KAPITAL I OBVEZE**

Tablica 1: Shema bilance

Izvor: Izrada autora, podaci uzeti iz MRS 1- Prezentiranje financijskih izvještaja (2019)

2.2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Početkom 2009. godine novom izmjenom MRS-a 1, svi obveznici MSFI-a su „postali dužni svoje prihode i rashode iskazivati u jedinstvenom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti ili kao dva odvojena izvještaja: račun dobiti i gubitka te izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.“(MRS 1, t. 81 A., 2019). U Hrvatskoj je, prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (2020), za potrebe javnog objavljivanja odlučeno za sastavljanje dva odvojena izvještaja.

Ukupna sveobuhvatna dobit predstavlja „promjene kapitala tijekom razdoblja koje su proizašle iz transakcija i drugih događaja, osim onih promjena koje su proizašle iz transakcija s vlasnicima u njihovu svojstvu vlasnika. Prikazuje dobit ili gubitak, ostalu sveobuhvatnu dobit i sveobuhvatnu dobit razdoblja koja je jednaka ukupnoj dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.“(MRS 1, t.81.A, 2019). Ovaj izvještaj daje informacije o svim realiziranim, ali i svim nerealiziranim dobicima ili gubicima, nastali kao rezultat korekcije fer vrijednosti.

Dobit i gubitak razdoblja je financijski izvještaj koji definira profitabilnost poduzeća. Prikazuje koliko je ostvareno prihoda i rashoda, odnosno kolika je dobit ili gubitak u promatranom razdoblju. U ovom izvještaju se uključuju svi prihodi i rashodi, izuzev onih prihoda i rashoda kojima Standard naznači drugačije.

Ostala sveobuhvatna dobit (OSD) je izvještaj koji „obuhvaća prihode i rashode nepriznate u računu dobiti i gubitku, kako zahtijevaju ostali Standardi, uključujući reklasifikacijska usklađenja (predstavljaju iznose reklasificirane u dobit ili gubitak tekućeg razdoblja koji su u sadašnjem ili prošlom razdoblju bili priznati kroz OSD).“(MRS 1, t.7., 2019). U istom Standardu su naznačene stavke koje se uključuju u ostalu sveobuhvatnu dobit, a to su:

- promjene viška utvrđenog revalorizacijom (MRS 16, MRS 38)
- aktuarski dobici po planovima definiranih primanja (MRS 19)
- dobitke i gubitke nastali preračunavanjem financijskih izvještaja inozemnog poslovanja (MRS 21)
- dobici ili gubici od ulaganja u vlasničke papire koji se određuju po fer vrijednosti kroz OSD (MSFI 9)
- dobitke ili gubitke koji se odnose na instrumente zaštite od rizika (MSFI 9)

Prihodi predstavljaju „porast ekonomskih koristi tijekom obračunskom razdoblja u smislu porasta imovine ili smanjenja obveza, kada taj porast ima za posljedicu rast kapitala, osim za rast kapitala koja se odnose na priljev kapitala od strane sudionika“(HSFI 15, t. 3, 2015). Prihodi nastaju iz redovnih aktivnosti, poput prodaje robe, pružanja usluga te uporabe imovine subjekta od strane drugih subjekta, čime se ostvaraju prihodi od kamata, tantijema i dividendi. Mjere se po fer

vrijednosti potraživanja ili prema primljenoj naknadi. Prihodi od prodaje se priznaju samo kada se zadovolje sljedeći uvjeti (MRS 18, t.14, 2019):

- Kada je subjekt na kupca prenio znatne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom
- Subjekt ne sudjeluje u upravljanju, niti kontroli nad prodanim proizvodima
- Iznos prihoda se može pouzdano izmjeriti
- Velika je vjerojatnost da će u subjekt pritjecati ekonomske koristi u svezi s transakcijom
- Troškovi, nastali vezano uz transakciju, se mogu pouzdano izmjeriti

Kod pružanja usluga, prihodi se mjere prema stupnju dovršenosti na datum izvještavanja. Prema MRS 18, t. 24. (2019), stupanj dovršenosti se može izmjeriti na više načina, te ovisno o tipu transakcije, uključuju: pregled izvršenih radova, usluge pružene do određenog datuma izražene u postotku obavljenih usluga te udio procijenjenih troškova utrošenih do određenog datuma u ukupno procijenjenim troškovima.

Prihodi nastali uporabom imovine od strane drugih subjekta čine prihod od kamata, tantijema i dividendi. Ovakvi prihodi se priznaju na sljedeći način (MRS 18, t.29., 2019):

- Kamate se priznaju korištenjem metode Efektivne kamatne stope
- Prihodi od licenci se priznaju da nosnu nastanka događaja u skladu sa sadržajem odnosnoga ugovora
- Dividende se priznaju kad se utvrdi pravo dioničara na isplatu.

S druge strane, rashodi predstavljaju „smanjenje ekonomske koristi u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza, što posljedično uzrokuje smanjenje kapitala“ (HSFI 16, t.3, 2015). Standard definira da je subjekt „dužan u svojim izvještajima prezentirati strukturu rashoda priznatih u dobit ili gubitak, i to prema vrsti ili funkciji rashoda (MRS 1, t. 99., 2019)

Raščlanjivanje prema vrsti ili naravi rashoda obično označava rashode po njihovoj vrsti: kamate, trošak električne energije, trošak kooperanata, amortizacija i sl. S druge strane, raščlanjivanje prema funkciji podrazumijeva dioba rashoda na funkciju: trošak administracije, trošak proizvodnje, trošak prodanih proizvoda i sl.

2.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku predstavlja financijski izvještaj koji pruža informacije o priljevima i odljevima novaca i novčanih ekvivalenata. Daje sliku o izvoru i načinu pribavljanja i uporabe novca. Standard koji se bavi novčanim tokovima je MRS 7- Izvještaj o novčanim tokovima.

Prema tom Standardu, „podaci o novčanim tokovima daju informacije korisnicima financijskog izvješća osnovu za ocjenjivanje sposobnosti subjekta da stvara novac i novčane ekvivalente, ali i načine korištenja tih novčanih tokova. Cilj standarda je pružiti podatke o promjenama stanja novca i novčanih ekvivalenata iz prošlih razdoblja putem izvještaja o novčanim tokovima, kojim se novčani tokovi razdoblja razvrstavaju na: poslovne (operativne), ulagačke (investicijske) i financijske aktivnosti“ (MRS 7, t.1., 2019)

Poslovne ili operativne aktivnosti predstavljaju aktivnosti koje utječu na stvaranje prihoda te imaju najznačajnije djelovanje na financijski rezultat subjekta; dobit ili gubitak. To je ključni pokazatelj da subjekt stvara dostatne novčane tokove za podmirivanje obveza, održavanje poslovnih sposobnosti subjekta, ostvarivanje novih ulaganja u sl. Najčešći oblici priljeva i odljeva iz operativnih aktivnosti su (MRS 7, t.14., 2019):

- Priljevi od prodaje robe i usluga
- Priljevi od provizija, licenci, franšiza i sl.
- Odljevi za podmirivanje dobavljača
- Odljevi za isplate zaposlenih i za račun zaposlenika
- Priljevi i odljevi za premije i odštetne zahtjeve osiguravajućeg društva
- Priljevi i odljevi od plaćanja odnosno povrata poreza na dobit
- Priljevi i odljevi na temelju ugovora o zastupanju

Ulagačke ili investicijske aktivnosti su vezane uz dugotrajnu imovinu. U ove aktivnosti se vežu samo oni odljevi koji rezultiraju priznanjem imovine u bilanci tj. izvještaju o financijskom položaju. Primjeri investicijskih aktivnosti su (MRS 7, t. 16, 2019):

- Novčani odljevi za nabavku materijalne, nematerijalne ili druge dugotrajne imovine. Uključuju sve isplate povezane s troškovima razvoja i izgradnje dugotrajne materijalne imovine koji se mogu kapitalizirati, u vlastitoj izvedbi subjekta.
- Novčani priljevi od prodaje materijalne, nematerijalne i druge dugotrajne imovine.
- Novčani odljevi od kupnje vrijednosnih papira drugih subjekta i udjela u zajedničkim pothvatima.
- Novčani priljevi od prodaje vrijednosnih papira drugih subjekta i udjela u zajedničkim pothvatima
- Novčani odljevi od danih predujmova i zajmova drugim subjektima
- Novčani priljevi od otplata danih predujmova i zajmova drugih subjekta

Financijske aktivnosti su aktivnosti vezane uz financijsko poslovanje subjekta. Važno je odvojiti od ostalih novčanih tokova jer predstavlja korisnu podlogu za prognoziranje potraživanja koja se referiraju na buduće novčane tokove subjektovom davatelju kapitala. Najčešće transakcije na osnovi financijskih aktivnosti su sljedeće (MRS 7, t.17, 2019):

- Novčani priljevi od izdavanja vrijednosnih papira
- Novčani odljevi za stjecanje i otkup vlastitih vrijednosnih papira te isplata dividendi
- Novčani priljevi od izdavanja zadužnica, zajmova, pozajmica i sl.,
- Novčani odljevi za plaćanje kredita i ostalih posuđenih sredstava, te pripadajućih kamata

„Izvještaj o novčanom toku se može prikazati koristeći direktnu ili indirektnu metodu. Direktnom ili izravnom metodom se objavljuju ukupni primici i ukupni izdaci razvrstani po osnovnim aktivnostima, dok se kod indirektne ili neizravne ne prikazuju bruto novčani tokovi, nego se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcije nenovčane prirode“(Žager et al., 2008).

Sam standard preporučuje korištenje direktne metode kod izvještavanja novčanih tokova zbog jednostavnosti analiziranja informacija. Naime, direktnom se metodom pružaju podaci koji mogu koristiti kod procjenjivanja budućih novčanih tokova. S druge strane, ako se subjekt odluči prikazati novčane tokove indirektnom metodom, tada mora prikazati prihode i rashode objavljene

u računu dobiti i gubitka, te promjene zaliha, poslovnih potraživanja i obveza u promatranom razdoblju. (MRS 7, t. 19., 2019)

2.4. Izvještaj o promjeni kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala zahtijeva da se „evidentiraju promjene koje su se dogodile na glavnici (kapitalu) između dva obračunska razdoblja.“ Mora uključivati (MRS 1, t. 106, 2019):

- Ukupni sveobuhvatni prihod razdoblja gdje se iznosi u kojima su sudjelovali vlasnici subjekta i nekontrolirajući interesi, posebno iskazuju
- Naknadne učinke uporabe ili naknadne promjene za sve sastavne dijelove vlasničkog kapitala u skladu s MRS-om 8
- Usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti na početku i na kraju obračunskog razdoblja, gdje se zasebno prikazuju promjene koje proistječu iz:
    - Računa dobiti ili gubitka
    - Ostale sveobuhvatne dobiti
    - Transakcija s vlasnicima u srodstvu vlasnika, pri čemu se zasebno prikazuju vlasnički doprinosi, raspodjele dobiti vlasnicima te promjene udjela vlasnika u ovisnim subjektima

2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke pružaju dodatne i popratne informacije koje nisu naznačene u temeljnim financijskim izvještajima. One dodatno pojašnjavaju obilježja, vrijednost i strukturu stavki u bilanci, dobiti ili gubitku, izvještaju o promjeni kapitala te izvještaju o novčanom toku . U bilješkama, primjerice, možemo naći metode za procjenu bilančnih pozicija, prosječan broj zaposlenih, struktura zaposlenih, prosječna primanja zaposlenih, udio vlasništva u poduzeću, nominalni iznos dionica, računovodstvene politike i ostale bitne stvari. „Bilješke moraju sadržavati sve bitne informacije koje nisu vidljive u temeljnim financijskim izvještajima, a potrebne su za razumijevanje istih. Što

su bilješke sadržajnije i detaljnije, to donosi boljem razumijevanju i kvaliteti financijskih izvještaja“ (Žager et al., 2008).

Standard u kojem se regulira sastav i struktura bilješki uz financijske izvještaje je MRS 1. U njemu su definira raspored objavljivanja informacija, uz posebnu pažnju kod osvrta na primijenjene računovodstvene politike.

Prema MRS 1, t.112 (2019), bilješke sadržavaju :

- Prezentaciju osnove za sastavljanje financijskih izvještaja i osnove za određene računovodstvene politike
- Informacije koje Standardi nalažu da se objave u izvještajima, a nisu nigdje drugdje objavljene
- Informacije potrebne za razumijevanje financijskog izvještaja, a nisu nigdje drugdje prikazane

Standard nalaže, ako je moguće, da subjekt bilješke prezentira na sustavan način. To znači da kod određivanja sustavnosti subjekt uzima u obzir učinak razumljivosti i usporedivosti informacija sastavljenim u bilješkama na financijske izvještaje. Subjekt svaku stavku u temeljnim financijskim izvještajima unakrsnom uputom povezuje s informacijama u bilješkama. Sustavni redoslijed u bilješkama uključuje (MRS 1, t.114., 2019):

- Naglasak na područja svojih djelatnosti koje subjekt ocjenjuje najvažnijim za razumijevanje financijskom položaja društva
- Objedinjavanje informacija o stavkama koje se na sličan način mjere
- Definiranje redoslijeda stavku u izvještajima o dobiti i gubitku, bilanci, i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, odnosno:

  I. Izjava o sukladnosti s MSFI-jima
  II. Korištene računovodstvene politike
  III. Informacije potrebne za potkrepljivanjem stavki prezentiranih u temeljnim financijskim izvještajima po redoslijedu kojim su te stavke prezentirane

IV. Ostala objavljivanja poput: nepredvidivih obveza, i imovine (MRS 37), nepriznate ugovorno preuzete obveze i ostalih nefinancijskih informacija (upravljanja rizicima, strategije i sl.

Subjekt je dužan objaviti svoje računovodstvene politike u kojima su sadržane osnove za mjerenje korištene kod sastavljanja financijskih izvještaja kao i ostale računovodstvene politike nužne za razumijevanje financijskog izvještaja.

Također, subjekt u bilješkama objavljuje i pretpostavke „za budućnost i drugim glavnim izvorima neizvjesnosti procjene na kraju razdoblja koje nose značajan rizik noseći posljedicu mogućeg značajnog usklađivanja knjigovodstvenih vrijednosti stavki u bilanci u sljedećoj poslovnoj godini“(MRS 1, t.129, 2019). U bilješkama se je potrebno objaviti pojedinosti o naravi te imovine i obveza, kao i njihove knjigovodstvene iznose na kraju razdoblja. Kao primjer, MRS 1, t.129 (2019) navodi sljedeće informacije koje subjekti trebaju objaviti:

- Narav ili druge neizvjesnosti pretpostavke
- Osjetljivost knjigovodstvenih iznosa prema metodama, pretpostavkama i procjenama korištene za njihov izračun
- Očekivano razrješenje neizvjesnosti te raspon razumno mogućih ishoda u narednoj poslovnoj godini s obzirom na knjigovodstvene iznose imovine i obveza na koje utječe
- Pojašnjenje promjena prethodnih pretpostavci o toj imovini i obvezama ako se neizvjesnost ne razriješi

3. TEMELJI ZA PRIMJERNU RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA, PROCJENA I POGREŠKI

„Temelji za primjernu računovodstvenih politika, procjena i pogrešaka leže u računovodstvenim načelima, standardima i Zakonom o Računovodstvu. Oni su temeljni čimbenici da bi se osigurala sama kvaliteta prezentiranja financijskih izvještaja“(Žager et al., 2008) Na svjetskoj razini, najčešća je uporaba načela razvijenih u SAD-u, tzv. GAAP (*Generally Accepted Accounting*

Principles). Sastoje se od općeprihvaćenih načela ,koncepata i postupaka. Računovodstveni standardi služe da bi se prikazala detaljna razrada računovodstvenih načela u smislu procesuiranja i prezentiranja podataka iz financijskih izvještaja, a i samu prezentaciju financijskih izvještaja. Trenutno se primjenjuju MSFI (Međunarodni standardi financijskog izvještavanja) te nacionalni HSFI (Hrvatski Standardi Financijskog Izvještavanja).

Na posljetku, člankom 1. Zakona o Računovodstvu (NN 78/15, 2020) definiran je zakonski okvir gdje se uređuje računovodstvo kao obveza svakog pravnog subjekta, te sve ostale obveze koje se zahtijevaju od računovodstva; primjena standarda, načina knjiženja određenih stavki, objavljivanja financijskih izvještaja i drugo.

3.1 Računovodstvena načela

Računovodstvena načela definiramo kao „općeprihvaćena pravila i smjernice koja su poduzeća dužna pratiti pri izradi i prezentiranju financijskih izvještaja“ (Fernando, 2021). Kao primarni cilj računovodstvenih načela je da se osigura usporedivost, točnost i konzistentnost, tako da olakša investitorima ili drugim eksternim interesentima čitati i analizirati ekonomske informacije sastavljene u godišnjim izvještajima te da mogu usporediti financijske izvještaje s drugim poduzećima. Tako se povećava razina transparentnosti i lakšeg identificiranja tzv. crvenih zastavica. Računovodstvena načela pomažu da eksterni interesenti financijskih izvještaja mogu jednostavno analizirati godišnje izvještaje te na osnovu analize, donositi poslovne odluke, poput investiranja, koje su povoljne za poduzeće.

Na svjetskoj razini najpoznatiji je sustav računovodstvenih načela iz Sjedinjenih Američkih Država stekavši naziv općeprihvaćenih računovodstvenih načela (*Generally Accepted Accounting Standards-GAAP*).

US GAAP nastaje kao posljedica sloma Njujorške burze 30-ih godina 20. stoljeća. U to su vrijeme javna poduzeća objavljivala svoje godišnje izvještaje na različite načine; krivotvorene i izmanipulirane, pa zbog toga nije bilo moguće uspoređivati stavke financijskog izvještaja s drugim javnim poduzećima. Naime, da bi se povratilo povjerenje investitora, bilo je potrebno postaviti jedinstven okvir za prezentiranje financijskih izvještaja. SEC (*Securities and Exchange*

Commission), kao vrhovna agencija za regulaciju trgovanja vrijednosnih papira u SAD-u, je dobila „zeleno svijetlo“ da stvori set općeprihvaćenih računovodstvenih načela u SAD-u.

Danas, tijekom osamdeset godina transformacije i usavršavanja, US GAAP je postao prihvaćen u SAD-u kao skup standarda nužnih za objavljivanje godišnjih izvještaja. FASB (*Financial Accounting Standards Board)* je danas vrhovno tijelo koje uspostavlja standarde GAAP-a. Uz općeprihvaćene standarde, MSFI-je, poduzeća koja kotiraju na burzi u SAD-u, svoje izvještaje mogu objavljivati u skladu s GAAP-om. Također, US GAAP se može primijeniti i na neprofitne organizacije, u svrhu transparentnosti kod donacija i financijskih pomoći, kako bi državno upravno tijelo moglo pratiti može li ta organizacija zadržati status oslobođene od poreza.

GAAP se, prema Lawrenceu (2013), sastoji od sljedećih koncepata i načela:

- Koncept poslovnog subjekta – Odnosi se na to da je poduzeće samostalni subjekt, neovisan o drugim poduzećima i vlasnicima, neovisno koliko je vlasnika. Poduzeće prilikom sastavljanja godišnjih izvještaja, uključuje samo one transakcije vezane za poslovanje samog poduzeća, neovisno o vlasničkim transakcijama.

- Koncept vremenske neograničenosti poslovanja – Pretpostavka ovog koncepta je da će subjekt nastaviti poslovanje u budućnosti i da se neće smanjivati obujam djelovanja. U slučaju da postoji naznaka da dolazi do prestanka poslovanja, odnosno likvidacije ili bankrota, poduzeće u svojim bilješkama u godišnjem izvješću mora naznačiti potencijalnu likvidaciju poduzeća.

- Koncept obračunskog razdoblja – Odnosi se na vremenski okvir izvještavanja. Najčešće je jedna godina naznačena kao obračunsko razdoblje. Poduzeća koja trguju na burzi imaju obvezu kvartalnog ili polugodišnjeg objavljivanja izvještaja.

- Koncept stabilne valute – Odnosi se na koncept stabilne novčane jedinice. Sve stavke u poslovnim knjigama se izražavaju u valuti koja je zakonom i standardom prihvaćena u toj državi. Sve ostale transakcije se moraju preračunati u domaću valutu korištenjem tečaja stranih valuta.

- Načelo troška nabave – Poslovne promjene se evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Utvrđuje se preko novčanog izdatka potrebnog za plaćanje neke obveze ili nabave imovine.

- Načelo objektivnosti – Financijski izvještaji se sastavljaju u skladu s dostupnim objektivnih podataka.
- Načelo realizacije (stjecanja prihoda) – Računovođe se bave sa stavkama koje se mogu pouzdano izmjeriti. Dakle, prihodi se mogu izmjeriti prema nastanku događaja, a ne kada je došlo do novčanog primitka. Također, bitno je ispuniti dva uvjeta koja se odnose na priznavanje prihoda: da je roba/usluga stvarno isporučena kupcu i da postoji velika naznaka naplate.
- Načelo materijalnosti – Zahtijeva pridržavanje svih pravila vezanih za izvještavanje, ali se dopušta odstupanje od istih ako određene stavke u poslovnim knjigama ne bi imale značajan utjecaj ni poboljšanje kvalitete financijskih izvješća.
- Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda – Utvrđivanje poslovnog rezultata. Svi rashodi povezani s ostvarivanjem prihoda moraju se prijaviti u obračunskom razdoblju
- Načelo dosljednosti – Svako poduzeće mora dosljedno pratiti svoje računovodstvene politike i metode kod knjiženja u poslovnim knjigama i kod sastavljanja financijskih izvještaja.

3.2 Računovodstveni standardi

3.2.1 Međunarodni standardi financijskog izvještavanja - MSFI

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja / međunarodni računovodstveni standardi (*engl. International Financial Reporting Standards – IFRS/IAS)* su set pravila koja se koriste pri unosu transakcija u glavnu knjigu poduzeća i pri sastavljanju financijskih izvještaja u svrhu povećanja pouzdanosti, transparentnosti, konzistentnosti i usporedivosti.

Žager et al. (2008.) smatraju da u situaciji sve veće suradnje međunarodnih kompanija se stvara potreba za zajedničkim jezikom kada je u pitanju računovodstvo. Financijski izvještaji su u velikoj većini javno dostupni resursi te predstavljaju jedan od glavnih vrela informacija potrebni eksternim korisnicima; investitorima, bankama, državnom tijelu, i sl. Stoga se javlja potreba stvaranja jedinstvenih i svjetski prihvaćenih standarda da omogući eksternim korisnicima, koja imaju poslovne interese, razumjeti informacije navedene u godišnjim izvještajima poduzeća te da budu

sigurni da su izvještaji transparenti, objektivni i usporedivi prema drugim poduzećima u drugim zemljama.

Također, Tipurić et al. (2008) u poglavlju o korporativnom upravljanju izriču da zbog važnosti transparentnosti i izvještavanja kao temeljnih vrijednosti funkcioniranja tržišta kapitala, važno je izvještavanje kao takvo i regulirati. Na razini EU, stupove regulative predstavljaju uredbe o primjeni MSFI/MRS-a te Direktiva transparentnosti.

Trimble (2017) navodi da je rezultat toga stvaranje jedinstvenih, internacionalno priznatih računovodstvenih standarda. 1973. godine, u Londonu je osnovan Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde. Između 1973. i 2001. stvoreni su Međunarodni Računovodstveni Standardi -MRS. Standardi se mijenjaju sukladno poslovnom okruženju, pa stoga 2004. godine mijenjaju naziv u Međunarodne Standarde Financijskog Izvještavanja- MSFI (*IFRS*).

„MSFI su svojevrsni kompromis računovodstvenih rješenja različitih država. Stoga, uvažavanjem temeljnih odredbi međunarodnih standarda, bilo direktno ili indirektno kroz nacionalne standarde, financijski izvještaji sastavljeni u jednoj zemlji bit će usporedivi s financijskim izvještajima u ostalim zemljama, a to je preduvjet poslovne komunikacije i globalizacije privrednih aktivnosti“(Žager et al., 2008).

Gulin. et al. (2003.) smatraju da „Međunarodni računovodstveni standardi ostavljaju velik prostor za iskazivanje i objavljivanje specifičnosti primjene računovodstvene politike prilikom sastavljanja i objavljivanja financijskog izvještaja. To je ključni razlog što je nužno potrebno, radi pravilnog razumijevanja i kvalitete računovodstvene informacije, dati dodatna obrazloženja kojima se objašnjavaju pojedine primijenjene računovodstvene politike i učinci tih politika.“

Danas, MSFI-jevi koji su aktualni u EU, obuhvaćaju 41 MRS, 17 MSFI-jeva te njihove dopune i tumačenja (IFRIC i SIC). Obveznici MSFI-ja u Hrvatskoj su veliki poduzetnici i poduzetnici čiji su vrijednosni papiri uvršteni na burzi ili su u pripremi za njihovo uvrštenje.

	STANDARDI	
TEMELJNE RAZLIKE	**MSFI**	**US GAAP**
VRHOVNO TIJELO	IASB	FASB
BILANCA	dugotrajna pa kratkotrajna imovina	kratkotrajna pa dugotrajna imovina

RDG	izvanredni prihodi se ubrajaju u prihode	izvanredni prihodi se odvojeno prikazuju ispod neto dobiti
NOVČANI TOKOVI	Kamate - operativni ili financijski, primljene dividende - operativni ili investicijski, dane dividende - operativni ili financijski dio	Kamate - operativni dio, primljene dividende - operativni, dane dividende - financijski
REVALORIZACIJA	dopuštena	nije dopuštena
TROŠAK ZALIHA	PPC, FIFO	PPC, LIFO, FIFO

Tablica 2: Osnovne razlike između MSFI-ja i US GAAP-a

Izvor: Izrada autora, podaci dostupni na: https://www.pwc.com/

U tablici 1. možemo vidjeti osnovne razlike između MSFI-ja i američkog GAAP-a. US GAAP je izuzetno detaljan u svih smjernica. Anić Antić i Konsuo (2015.) u svome radu prikazuju razlike između ova dva standarda. Primjerice, prihodi se priznaju različito od industrije do industrije. Kod MSFI-ja se prihodi priznaju neovisno o industriji. Korisnicima US GAAP-a je dozvoljena amortizacija značajnih dijelova imovine ako nemaju isti korisni vijek trajanja kao ta imovina, dok MSFI striktno nalaže da se ti dijelovi amortiziraju. Stavke odgođene porezne imovine i obveza se evidentiraju kao dugotrajna ili kratkotrajna imovina, ovisno o kojoj imovini odnosno obvezi se radi, dok je kod MSFI-ja to uvijek dugotrajna imovina odnosno obveza. Nadalje, tu su još i uvjeti da prilikom objave godišnjih financijskih izvještaja, korisnici GAAP-a moraju objaviti posljednja tri izvještajna razdoblja, osim za bilancu u kojoj moraju biti iskazana posljednja dva razdoblja. S druge strane, korisnici MSFI-ja moraju prikazati samo posljednja dva izvještajna razdoblja. Zaključujemo kako je US GAAP više oslonjen na načelima, što govori činjenica da bi cijeli GAAP stao na otprilike 25,000 stranica, dok je MSFI više oslonjen na pravila.

3.2.2 Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

„Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila koja primjenjuje računovodstvena struka te se koriste kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvješća. U njemu su naznačene koncepcije na kojima počiva sastavljanje i prezentiranje financijskih izvješća“ (HSFI, 2015.). Zakonom o Računovodstvu, 01. siječnja 2008. godine,

uvedena je primjena nacionalnih, odnosno Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja. Uređuje ih i donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja (OSFI).

Prema HSFI standardima (2015.), njihova svrha je:

- Pružiti osnovu za izradu i prezentiranje financijskih izvještajima
- Pružiti pomoć revizorima oko formiranja mišljenja jesu li izvještaji u skladu sa HSFI-jima.
- Pomoć korisnicima financijskog izvještaja kod tumačenja podataka koje su sadržane u istima. U konačnosti je cilj da se pruži slika o financijskom položaju, uspješnosti i novčanim tokovima poduzeća, primarno eksternim korisnicima. Razvijanjem i prilagođavanjem računovodstvenih standarda sadržanih u HSFI-ju donosi veću razinu kvalitete, transparentnosti i usporedivosti u financijskim izvještajima.

Cilj nacionalnih standarada je da „financijski izvještaji, koji počivaju na navedenim standardima, pružaju informacije o financijskom položaju poduzeća, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima koje mogu biti korisne najprije eksternim korisnicima, investitorima, kreditorima i sl., prilikom donošenja poslovnih odluka. Financijski izvještaji koji su sukladni HSFI-ima daju informacije o imovini, obvezama, kapitalu, prihodima, rashodima, priljevima, odljevima i promjenama u kapitalu.“(HSFI, 2015).

	MIKRO PODUZETNICI (ne prelaze 2/3 kriterija)	**MALI PODUZETNICI (ne prelaze 2/3 kriterija)**	**SREDNJI PODUZETNICI (ne prelaze 2/3 kriterija)**	**VELIKI PODUZETNICI I SUBJEKTI JAVNOG INTERESA**
AKTIVA	< 2.600.000,00 kn	< 30.000.000,00 kn	< 150.000.000,00 kn	> 150.000.000,00 kn
PRIHODI	< 5.200.000,00 kn	< 60.000.000,00 kn	< 300.000.000,00 kn	> 300.000.000,00 kn
PROSJEČAN BROJ ZAPOSLENIKA	do 10	do 50	do 250	>250
NADLEŽAN STANDARD ZA F.I.	HSFI	HSFI	HSFI	MSFI

Tablica 3:Razvrstavanje poduzetnika po grupama u RH

Izvor: Izrada autora, podaci dostupni u Zakonu o Računovodstvu.

U tablici 1. je prikazano razvrstavanje poduzetnika u Republici Hrvatskoj. Razvidno je da HSFI primjenjuju mikro, mala i srednja poduzeća. Poduzetnici koji koriste HSFI-je, u svojim bilješkama trebaju objaviti izjavu o njihovoj primjeni i sukladnosti. Većina zemalja je uz prihvaćanje MSFI-ja, izradila i uvela primjenu nacionalnih standarda za mala i srednja poduzeća, koji su temeljeni na domaćoj računovodstvenoj praksi, MSFI odredbama i EU Direktivama.

Trenutno aktivnih i postojećih HSFI-ja je 17 koji se stalno nadopunjavaju i izmjenjuju u skladu s Direktivama EU i MSFI-ima (2015):

HSFI 1. Financijski izvještaji

HSFI 2. Konsolidirani financijski izvještaji

HSFI 3. Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške

HSFI 4. Događaji nakon datuma bilance

HSFI 5. Dugotrajna nematerijalna imovina

HSFI 6. Dugotrajna materijalna imovina

HSFI 7. Ulaganja u nekretnine

HSFI 8. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja

HSFI 9. Financijska imovina

HSFI 10. Zalihe

HSFI 11. Potraživanja

HSFI 12. Kapital

HSFI 13. Obveze

HSFI 14. Vremenska razgraničenja

HSFI 15. Prihodi

HSFI 16. Rashodi

HSFI 17. Poljoprivreda

3.3. Zakon o Računovodstvu

Zakon o Računovodstvu (dalje: Zakon) definira da je svaki poduzetnik, koji ima sjedište u Hrvatskoj ili kojem je središte u inozemstvu, a podružnica u Republici Hrvatskoj, s ciljem stvaranja dobiti, obvezan voditi poslovne knjige i formirati financijske izvještaje na načelu urednog knjigovodstva. Takav način pruža uvid u stanje njegove imovine i izvora imovine te poslove kojima se bavi društvo. „Zakonom se uređuje računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika i grupa poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještaja (OSFI), godišnji izvještaji i konsolidacija godišnjih izvještaja, izvještaj o plaćanjima javnom sektoru, revizija godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih izvješća, sadržaj godišnjeg izvješća, javna objava godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća, Registar godišnjih financijskih izvještaja te obavljanje nadzora“ (Zakon o Računovodstvu, čl.1, 2015).

Prema Zakonu (čl. 4., 2015), Zakon su obvezni upotrebljavati svi poduzetnici koji su u Republici Hrvatskoj, podružnice u Republici Hrvatskoj sa sjedištem u drugim državama (svi poduzetnici kojima je svrha društva stvaranje dobiti), svaka pravna ili fizička osoba sa svrhom stvaranja dobiti. Nadalje, Zakon se ne odnosi na državni proračun, na jedinice lokalne i regionalne samouprave, proračunske te izvanproračunske korisnike upisane u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika, te domaće i strane udruge, komore, sindikate, zaklade, fondacije, i sl. kojima svrha djelovanja nije stvaranje dobiti.

Kao što je već navedeno u radu, Zakon definira i razvrstavanje poduzetnika i grupa poduzetnika.

Zakon pruža informacije o sastavljanju godišnjih financijskih izvještaja. U Zakonu je navedeno da poduzetnici i fizičke osobe, kojima je svrha stvaranje dobiti, su dužni sastavljati financijske izvještaje u obliku, sadržaju i na način propisan Zakonom. Godišnje financijsko izvješće čini: bilanca ili izvještaj o financijskom položaju , račun dobiti i gubitka, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. Iznimno od prethodno navedenog, mikro i mali poduzetnici su obvezni sastavljati

skraćenu verziju, odnosno bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke. Također, obveznici HSFI-ja nisu dužni prezentirati izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Godišnje izvješće obuhvaća jednu poslovnu godinu, odnosno jednu kalendarsku godinu. Te godišnje izvještaje su poduzetnici dužni priložiti Financijskoj agenciji (FINA) zbog javne objave. Listana poduzeća su obvezna dostaviti svoja godišnja izvješća i na burzu (Zagreb Stock Exchange - ZSE) radi javne objave. (Zakon o Računovodstvu, čl 21. i 30., 2015).

4. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE, PROCJENE I POGREŠKE

Ovom problematikom se bavi standard MRS 8 te analogno HSFI 3 -Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške. Svrha Standarda jest unaprjeđenje pouzdanosti financijskih izvještaja te usporedivosti financijskih izvještaja u odnosu na prošla razdoblja i prema drugim subjektima. Ova činjenica se potvrđuje u Standardu MRS 1 (2019.), koji nalaže da „za fer prezentiranje financijskih izvještaja subjekt mora odabrati i primijeniti računovodstvene politike u skladu s MRS-om 8, te prikazati informacije na način da pružaju relevantne, pouzdane, usporedive i lako razumljive informacije.“

4.1 Definicija računovodstvenih politika, procjena i pogreški

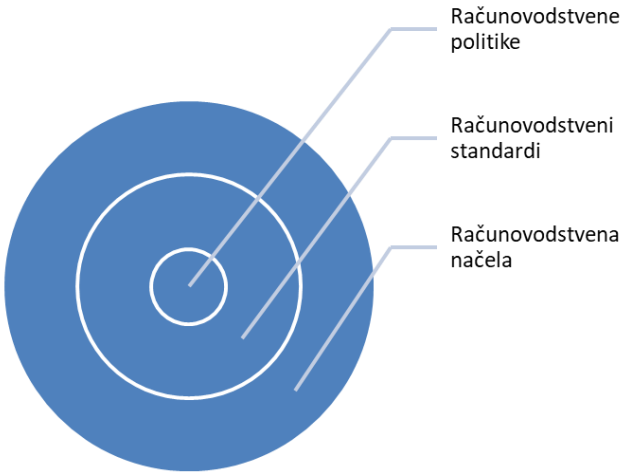
Guzić (2008) definira računovodstvene politike kao „posebna načela, osnove ,sporazumi, pravila i prakse koje primjenjuje subjekt kod izrade i prezentiranja financijskih izvještaja“ .Predstavljaju specifična načela i metode izabrane od strane menadžmenta u cilju objektivnijeg prikaza financijskog položaja, njegovih promjena te rezultata poslovanja, sukladna s nadležnim standardima.

Prema MRS-u 8 (2019) promjene računovodstvenih procjena jesu „usklađivanje knjigovodstvenih vrijednosti imovine ili obveza, ili iznosa periodične potrošnje neke imovine, koje je posljedica procjene postojećeg stanja i očekivanih budućih koristi i obveza povezanih s tom imovinom i obvezama.“ Promjene se pojavljuju kao posljedica ažuriranja aktualnih podataka ili događaja, te sukladno tomu nisu ispravci grešaka.

MRS 8 (2019) također definira i pojam pogreški iz prethodnih razdoblja, koje predstavljaju „izostavljanja iz financijskih izvještaja ili pogrešni navodi u financijskim izvještajima za jedno ili

više prethodnih razdoblja nastali neuporabom ili pogrešnom uporabom pouzdanih informacija: koje su bile dostupne kad su izvještaji bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da će biti prikupljene i upotrijebljene pri izradi i prezentiranju tih financijskih izvještaja.“ Najčešće se odnosi na matematičke greške, greške kod primjene računovodstvenih politika, previde, ali i kod krivog tumačenja činjenica te prijevare.

Koncept računovodstvenih politika se prvi put pojavljuje u SAD-u pedesetih godina 20. stoljeća. Žager et al. (2008) ukazuju da stručne organizacije koje su djelovale na tom području pridonijele razvoj i promociju računovodstvene struke. Kao jedna od najvažnijih stručnih organizacija su tvorci US GAAP-a, FASB (*Financial Accounting Standards Bord*) te Odbor za računovodstvena načela (APB-*Accounting Principles Board*) koji smatraju da „računovodstvene politike predstavljaju specifična načela i metode koje je menadžment izabrao u cilju realnog prikazivanja financijskog položaja, promjena financijskog položaja i rezultata poslovanja i koja su u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima“ (Gulin, 1993).

Slika 1: Odnos računovodstvenih politika naspram računovodstvenim standardima i načelima

Izvor: Ramljak,B.(2016.): Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkog društva, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

Slika 1. prikazuje odnos i važnost računovodstvenih politika u odnosu računovodstvenih standarda i načela. Ramljak (2016) tvrdi da su računovodstvena načela i standardi ishodište za računovodstvene politike. „Za dobro poznavanje uloge koju računovodstvene politike imaju u

ostvarivanju zacrtanih ciljeva poslovne politike trgovačkog društva, potrebno je spoznati činjenicu da ne postoji jedinstveni set računovodstvenih politika jer one sadržavaju specifičnosti svakog subjekta.“

Stoga je potrebno da subjekti odaberu one računovodstvene politike za koje smatraju da će omogućiti istinit, objektivan i fer prikaz financijskih izvještaja. Sam standard MRS 8 (2019) potvrđuje da „ u slučaju nepostojanja konkretnog MSFI-ja koji se odnosi na određenu transakciju ili drugi poslovni događaj, uprava mora po vlastitoj prosudbi razviti i implementirati računovodstvenu politiku koja će omogućiti pouzdane i sigurne informacije.“

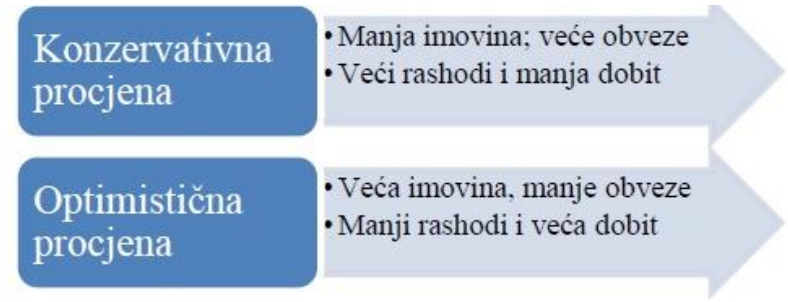
Pervan (2015) navodi da subjekti u svojim bilješkama obično objavljuju računovodstvene politike na ovim područjima:

- konsolidacija financijskih izvještaja,
- poslovna spajanja,
- strane valute,
- nekretnine, postrojenja i oprema,
- nematerijalna imovina,
- ulaganja u nekretnine,
- biološka imovina,
- financijska imovina,
- najmovi,
- zalihe,
- dugotrajna imovina namijenjena prodaji,
- potraživanja od kupaca,
- tekući i odgođeni porezi,

- primanja zaposlenih,
- rezerviranja,
- posudbe,
- priznavanje prihoda.

„U procesu financijskog izvještavanja važnu ulogu imaju i računovodstvene procjene. One se kontinuirano preispituju i zasnivaju na ažuriranim informacijama, ali i iskustvu, uključujući očekivanja budućih događaja koja se smatraju prihvatljivima pod postojećim okolnostima. Prema tome, svaka procjena može biti više konzervativna ili više optimistična, što direktno utječe na financijski rezultat“(Pervan, 2015).

Konzervativna procjena uključuje pristup u kojem se imovina podcjenjuje, a obveze precjenjuju, odnosno veći rashodi rezultiraju manjom dobiti. S druge strane optimistična procjena rezultira precjenjivanjem imovine i podcjenjivanjem obveza, dakle manji rashodi rezultiraju većom dobiti. Slika 2. prikazuje ilustrirani prikaz učinka procjena.

Slika 2: Učinak računovodstvenih procjena na financijske izvještaje

Izvor: Pervan, I., (2015): Računovodstvene politike i procjene: definiranje i izmjene prema MSFI, Računovodstvo, revizija, financije i porezi u praksi, Split

„Glavna poteškoća u razvoju računovodstvenih politika je osigurati njezin fokus u postizanju cilja financijskog izvještavanja – sastaviti pouzdan i razumljiv izvještaj o financijskom položaju i financijskim rezultatima subjekta. Odbijanje jedne metode ide radi druge metode je promjena u ravnoteži prioriteta različitih skupina korisnika financijskog izvještaja. Povećanje točnosti u jednoj

stavci rezultira smanjenoj točnosti u drugoj. To je objektivna neizbježnost koja se ne odnosi samo na računovodstvo“ (Lugovsky i Kuter, 2020).

4.2 Izbor računovodstvenih politika

Računovodstvene politike se javljaju u bilješkama uz financijske izvještaje. Prema MRS 1 (2019), subjekt u svojim bilješkama objavljuje važne računovodstvene politike koje u sebi sadrže podatke o:

- Osnovi mjerenja korištenim kod oblikovanja financijskih izvještaja
- Ostalim računovodstvenih politika potrebnim za razumijevanje izvještaja

Prva točka objašnjava da subjekt u svojim bilješkama obavijesti korisnike o korištenoj osnovi mjerenja odnosno kojom tehnikom je imovina priznata (povijesni trošak, trošak nabave, neto utrživa vrijednost i sl.) jer osnova mjerenja značajno utječe na korisnikovu analizu financijskog izvještaja. U slučaju da se koristi više osnova mjerenja u financijskim izvještajima, subjekt treba detaljno naznačiti skupinu imovine i obveza, te prikazati na koji način je svaka osnova mjerenja korištena.

„Kod izbora računovodstvenih politika, menadžment subjekta treba poštovati MSFI-je koji su primjenjivi za te transakcije. Subjekt nije toliko slobodan kod izbora računovodstvenih politika jer je primarno dužan primjenjivati određenu računovodstvenu politiku koja je određena MSFI-em. Ako postoji određena alternativa kod odabira računovodstvenih politika, subjekt je dužan izabrati jednu od alternativa i donijeti odluku o izboru, te također ih dosljedno primjenjivati na slične transakcije i druge događaje, osim ako neki MSFI ne zahtijeva drugačije“ (Baica, 2011).

Kod izbora i usvajanja računovodstvenih politika, Alayemi (2015) smatra da menadžment treba voditi računa o navedenim kriterijima:

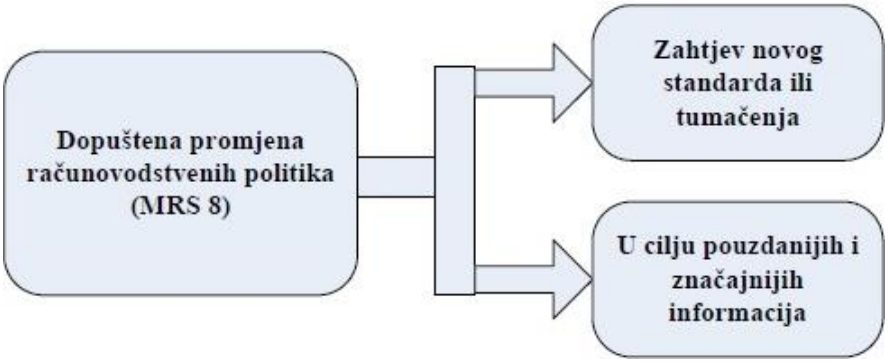
- Načelo razboritosti – Primijeniti načelo razboritosti kod neizvjesnih transakcija (procjena vijeka trajanja dugotrajne imovine, naplata spornih potraživanja i sl.). Također, uključuje i stupanj opreznosti kod prosudbe vrijednosti imovine, obveza, prihoda i rashoda.

- Sadržaj važniji od oblika – Transakcije i druge stavke se trebaju evidentirati i prezentirati u skladu sa svojim sadržajem i financijskom vrijednošću, a ne isključivo prema obliku pod kojim se predstavlja.
- Načelo materijalnosti – financijski izvještaji trebaju uključiti sve stavke koje značajno utječu na prosudbu i donošenje odluka.

4.3 Promjene računovodstvenih politika

Promjene računovodstvenih politika podrazumijevaju promjenu metoda i načela korištenih pri mjerenju koje utječu na istu poziciju. Na primjer, promjene računovodstvenih politika izgledaju sljedeće:

- Prelazak na model revalorizacije s modela troška (MRS 16 i MRS 38)
- Prelazak s FIFO metode na PPC metodu (MRS 2)
- Prelazak s direktnog na indirektnu metodu izvještaja o novčanom toku
- Prelazak s linearne metode na metodu opadajućeg salda kod obračuna amortizacije (MRS 16, MRS 38, MRS 40)

Slika 3: Dopuštene situacije za promjenu računovodstvenih politika

Izvor: Pervan, I., (2015): Računovodstvene politike i procjene: definiranje i izmjene prema MSFI, Računovodstvo, revizija, financije i porezi u praksi, Split

Slika 3. prikazuje dopuštene razloge za promjenu računovodstvenih politika. Naime, MRS 8 (2019) nalaže da subjekt može promijeniti računovodstvenu politiku u situaciji kada promjenu nalažu određeni Standardi i Tumačenja ili kada promjena pruža pouzdaniji i značajniji prikaz informacija sadržanih u financijskim izvještajima. Kao što je već navedeno, radi kvalitete i usporedivosti financijskih izvještaja, subjekt je dužan primijeniti promjenu računovodstvenih politika retroaktivno, odnosno da se nova politika počne primjenjivati od prvog dana primjene stare politike. Najčešće takva primjena nije izvediva, pa Standard nalaže da se prepravke knjigovodstvenih iznosa primjene od najranijeg razdoblja u kojem je to izvedivo (MRS 8, t. 14).

Kada je riječ o promjeni računovodstvenih procjena, subjekt ne treba objavljivati retroaktivno, nego se promjena procijene odnosi na sadašnje i na buduće razdoblje. U mjeri u kojoj promjena procijene utječe na promjene stavki u bilanci, u toj mjeri je to potrebno uvažiti usklađivanjem knjigovodstvenih iznosa odgovarajućih stavki iz bilance na kojima je promjena nastala. (MRS 8, t. 36, 2019).

4.4. Primjena računovodstvenih politika

4.4.1 MRS 16- Nekretnine, postrojenja i oprema

Prema MRS-u 16, t. 6. (2019), nekretnine, postrojenja i oprema (NPO) predstavljaju „dugotrajnu materijalnu imovinu koju subjekt koristi radi proizvodnje dobara ili isporuke dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe te se očekuje da će se imovina koristiti duže od jedne godine.“

U hrvatskim standardima je za ovu problematiku nadležan HSFI 6 – dugotrajna materijalna imovina.

Pervan i Peko (2008) u svom radu ističu da modeli vrednovanja nekretnine, postrojenja i oprema u aspektu računovodstva, imaju značajnu ulogu u kontekstu izgleda bilance i rezultata u računu dobiti i gubitka, jer većini poduzeća ova stavka predstavlja značajnu stavku u bilanci.

Nekretnine, postrojenja i oprema se mogu naći u bilanci samo onda kada će u subjekt vrlo vjerojatno pristizati buduće ekonomske koristi od te imovine, te da se trošak može pouzdano procijeniti.

NPO se početno priznaje po trošku. Sukladno MRS-u 16, t. 16 (2019) trošak označava sljedeće elemente:

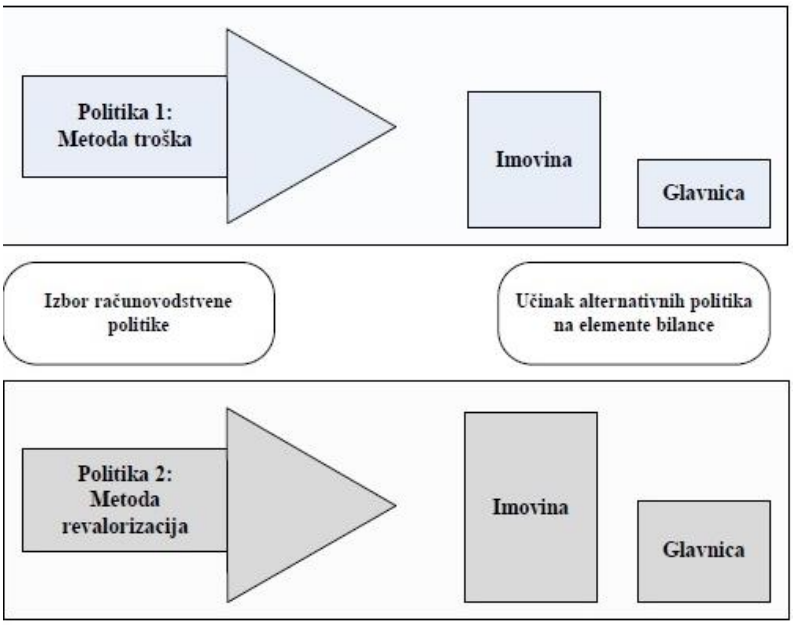
- Nabavnu cijenu koja još uključuje i carine te nepovratne poreze na nabavu nakon odbijanja rabata
- Svi troškovi povezani s dovođenjem imovine na mjesto i u stanje kako bi funkcioniralo pravilno
- Početno procijenjene troškove rastavljanja i uklanjanja imovine, i obnove mjesta na kojoj se imovina smjestila. Takvu se obveza preuzima tijekom nabavke odnosne imovine ili kao posljedicu korištenja te imovine u druge svrhe, a ne radi proizvodnje zaliha.

Naknadno vrednovanje NPO-a se može provesti prema modelu **troška** ili modelu **revalorizacije**. Na menadžment da odabra koju će politiku kod naknadnog vrednovanja koristiti. Također, standard od subjekta zahtijeva da odabranu politiku, odnosno metodu, mora primjenjivati na cijeloj skupini te imovine i da bude dosljedan izabranoj metodi.

Metoda troška definira da se NPO nakon početnog priznavanja mjere kao početni trošak umanjen za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Amortizaciju definiramo kao sustavan raspored amortizirajućeg iznosa tijekom vijeka korištenja imovine. Amortizirajući iznos predstavlja trošak razdoblja. (MRS 16, t. 6. B., 2019). Gubitak od umanjenja ili umanjenje vrijednosti treba provesti na svaki datum izvještavanja ili onda kada postoji naznaka da imovina može biti umanjena. Ako takva situacija postoji, onda bi trebalo nadoknadivi iznos usporediti s knjigovodstvenim iznosom. Nadoknadivi iznos predstavlja vrijednost u uporabi ili neto prodajna cijena, ovisno koji je viši iznos. Ako je nadoknadivi iznos niži od knjigovodstvenog, potrebno je umanjiti vrijednost imovine do nadoknadivog iznosa te priznati gubitak od umanjenja. (MRS 16, t. 63., 2019).

Metoda revalorizacije nudi alternativni pristup kod naknadnog vrednovanja, no može se primijeniti na samo onu imovine čija se fer vrijednost može pouzdano procijeniti. Priznaje se po revaloriziranom iznosu umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitak od umanjenja. Ako se subjekt odluči na ovaj pristup, mora biti spreman provoditi ga dovoljno često da knjigovodstveni iznos osjetno ne odstupa od fer vrijednosti na datum bilance (MRS 16, t. 31., 2019).

U bilješkama je subjekt dužan objaviti koju politiku odnosno metodu koristi kod naknadnog vrednovanja NPO. Vanjskim korisnicima (kreditorima, investitorima i sl.) je ova informacija ključna jer daje odgovor na neke iznose u financijskim izvještajima. Naime, revalorizacijsko se povećanje/smanjenje , uz učinak na imovini također odražava i na glavnicu, što kod metode troška nije slučaj. U slučaju porasta vrijednosti imovine primjenom metode revalorizacije, poboljšala bi se zaduženost (koef. zaduženosti = obveze/imovina), dok bi se pogoršala profitabilnost (ROA = dobit/imovina). Nadalje, kod usporedbe dva ili više subjekta, potrebno je da se stave na istu osnovicu, odnosno ako jedno društvo koristi metodu revalorizacije, a drugo metodu troška, potrebno je provesti usklađenja da bi se mogla provesti analiza. Primjerice, mogu se ukloniti učinci revalorizacije iz aktive i pasive. Slika 4. prikazuje izbor računovodstvene politike, odnosno metode troška te metode revalorizacije, i njihove učinke na bilancu subjekta.

Slika 4:Dopuštene situacije za promjenu računovodstvenih politika

Izvor: Pervan, I., (2015): Računovodstvene politike i procjene: definiranje i izmjene prema MSFI, Računovodstvo, revizija, financije i porezi u praksi, Split

4.4.2 MRS 38 – Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina predstavlja nemonetarnu dugotrajnu imovinu koja nema fizičku supstancu. Nematerijalnu imovinu tako predstavljaju: softveri, autorska prava, licence, franšize, popis kupaca,

dozvole za ribarenje, brand, koncesije, marketinška prava i sl. Definirana je i nacionalnim standardom HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina.

Da bi se stavka mogla priznati kao nematerijalna imovina, MRS 38 t. 11-18 (2019) naznačava da takva imovina mora biti:

- Prepoznatljiva, odnosno da se može identificirati i jasno razlikovati od Goodwill-a. Imovina je prepoznatljiva ili utvrdiva ako je: odvojiva (od subjekta i spremna za prodaju, licenciranje, koncesiju i sl., skupa ili pojedinačno), te kada proizlazi iz ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira mogu li se ta prava prenijeti ili odvojiti od subjekta
- Kontrolabilna, odnosno subjekt ima nadzor nad tom imovinom
- Očekuju se buduće ekonomske koristi

Nematerijalna imovina se početno priznaje samo ako subjekt dokaže da ta stavka ima obilježja nematerijalne imovine te da ispunjava mjerila za priznavanje (vjerojatni preljev budućih ekonomskih koristi u subjekt te da se trošak može pouzdano izmjeriti). Početno se priznaje po trošku. No, ako je nematerijalna imovina nabavljena u sklopu poslovnog spajanja, takva nematerijalna imovina se inicijalno mjeri prema fer vrijednosti na datum stjecanja.

Naknadno vrednovanje nematerijalne imovine se mjeri prema modelu **troška** ili modelu **revalorizacije**. Model troška je pristup gdje se nematerijalna imovina nakon početnog evidentiranja mjeri kao početni trošak umanjen za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Model revalorizacije je alternativni model kojom se nematerijalna imovina nakon početnog evidentiranja, naknadno evidentira po njezinoj revaloriziranoj vrijednosti, najviše do njene fer vrijednosti na datum revalorizacije, umanjenog za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja. Također, Brkanić-Pogančić (2020) tvrdi da, ako menadžment izabire politiku naknadnog vrednovanja kroz model revalorizacije, je potrebno tako vrednovati i cijelu skupinu te imovine. S obzirom na to da za nematerijalnu imovinu rijetko postoji aktivno tržište, model revalorizacije se rijetko upotrebljava.

4.4.3 MRS 40 – Ulaganja u nekretnine

Ulaganje u nekretnine je, prema MRS-u 40, t.5 (2019), „nekretnina u posjedu vlasnika ili najmoprimca radi ostvarenja prihoda od najma ili povećanja kapitalne vrijednosti, ali ne i za vlastite potrebe, potrebe proizvodnje, administrativne usluge ili prodaje u sklopu redovitog poslovanja“. Iz ovog standard je izveden nacionalni standard HSFI 7- Ulaganja u nekretnine.

Ovaj oblik ulaganja predstavlja specifičan element imovine koji generira novčane tokove koji ne nalikuju onim novčanim tokovima nastalim iz ostalih oblika imovine. Kao primjeri ulaganja u nekretnine, Pervan (2008) navodi sljedeće oblike:

- Zemljište u vlasništvu subjekta s namjerom dugoročnog porasta vrijednosti kapitala
- Zemljište u vlasništvu subjekta s još neutvrđenom namjerom
- Zgrada u vlasništvu subjekta koju daje u poslovni najam
- Zgrada koja je prazna, ali se drži u posjedu radi davanja u poslovni najam
- Nekretnine u izgradnji ili razvoju za buduće davanje u poslovni najam.

Ulaganje u nekretnine se priznaje kada se može očekivati da će u subjekt pritjecati buduća ekonomska dobra, te da se troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Ova imovina se inicijalno mjeri prema trošku nabave (kupovna cijena i svi povezani transakcijski troškovi, poput agencijske provizije, porez na promet nekretninama i drugo.)

Naknadno mjerenje ulaganja u nekretnine vrši modelom **troška nabave** i modelom **fer vrijednosti**. Standard MRS 8, t. 14 (2019) ističe da se kod dobrovoljne promjene računovodstvene politike izmjena može izvršiti onda, i samo onda kada to rezultira pouzdanijim i relevantnijim informacijama. Dakle, zaključuje se da prijelaz s modela fer vrijednosti na model troška vjerojatno neće rezultirati relevantnim prikazivanjem. Također, MRS 40 preporuča, ali striktno ne traži, da svoja ulaganja u nekretnine naknadno izmjeri metodom fer vrijednosti na temelju nezavisnog stručnog procjenitelja. (MRS 40, t. 31-32, 2019).

Model troška predstavlja nabavnu cijenu umanjenu za akumuliranu amortizaciju i gubitak od umanjenja. S druge strane, fer vrijednost ulaganja u nekretnine predstavlja cijenu po kojoj se neka nekretnina može razmijeniti u urednoj transakciji na uređenom tržištu. Ako je odluka menadžmenta da subjekt mjeri po modelu fer vrijednosti, onda ne obračunava amortizaciju na ulaganja u nekretnine.

Prema Standardu MRS 40, t.32 A (2019) „subjekt može odabrati model fer vrijednosti ili model troška za sva ulaganja u nekretnine koja su povezana s obvezama koje donose povrat izravno povezan s fer vrijednosti ili povrat od određene imovine.“ S druge strane, subjekt može primijeniti isti model na sva ulaganja u nekretnine, bez obzira je li ulaganja u nekretnine donose povrat ili ne.

4.4.4 MRS 2 – Zalihe

Zalihe su kratkotrajna imovina poduzeća koja su:

- Namijenjena prodaji u sklopu redovitog poslovanja
- U postupku proizvodnje za takvu prodaju
- Materijal koji će potrošiti u proizvodnom postupku

Pod zalihama se podrazumijevaju zalihe sirovina i materijala, rezervni dijelovi, ambalaža, autogume, sitan inventar (razred 3), te proizvodnja u tijeku, poluproizvodi, gotovi proizvodi i trgovačka roba (razred 6) (Horvat-Jurjec, 2012).

Zalihe se mjere po neto utrživoj vrijednosti (NUV) ili po trošku, ovisno što je niže. Neto utrživa vrijednost predstavlja iznos kojeg subjekt može očekivati prodajom zaliha u redovitom poslovanju. Predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu tijekom redovitog poslovanja, umanjenu za procijenjene troškove dovršenja i troškova potrebnih kako bi se izvršila prodaja.

Troškovi zaliha su: troškovi nabave, konverzije i ostali troškovi povezanim s dovođenjem zaliha na postojeću lokaciju i stanje. Trošak nabave zaliha uključuje: fakturnu cijenu, carine i druge poreze pri uvozu, troškove prijevoza, utovara, istovara i ostali troškovi koje se mogu pridodati nabavi zaliha. Troškovi konverzije uključuju troškove direktno povezane s jedinicama proizvodnje, primjerice direktni rad, kao i sustavno raspoređene fiksne i varijabilne opće troškove proizvodnje nastali pretvorbom sirovina u gotove proizvode. (MRS 2, t. 10-12, 2019).

Metode mjerenja troška zaliha uključuju metodu standardnih troškova i metodu trgovine na malo (maloprodaje). Metoda standardnih troškova uzima u obzir uobičajene razine materijala, rada, učinkovitosti te korištenja kapaciteta. Provjeravaju se redovito te se, ako je neophodno, po potrebi mijenjaju u skladu s postojećim okolnostima. Metoda trgovine na malo se koristi u maloprodaji za mjerenje velik broj robe koja se brzo mijenja i koja ima sličnu maržu. (MRS 2, t. 21-22, 2019).

U kontekstu računovodstvenih politika na području zaliha, najveća pažnja je usmjerena prema izabranoj metodi utroška zaliha. Za takvo vrednovanje zaliha treba primijeniti postupak za određivanje vrijednosti zaliha, a to su **FIFO (first in – first out) metoda** ili **metoda prosječnog ponderiranog troška (PPC).** FIFO metoda označava da predmeti na zalihama koje su prvi kupljeni ili proizvedeni, se prvi i prodaju, te zalihe koje su zadnje nabavljene ili proizvedene, ostaju na zalihama na kraju razdoblja. S druge strane, PPC metoda podrazumijeva da se „trošak stavke zaliha temelji na ponderiranju prosječnog troška sličnih zaliha na početku razdoblja i stavki sličnih zaliha nabavljenih ili proizvedenih tijekom razdoblja.“ Prosjek se najčešće mjeri po određenim vremenskim periodima kod zaprimanja novih pošiljku, što ovisi o uvjetima poslovanja subjekta. (MRS 2, t. 25-27, 2019).

4.5 Primjena računovodstvenih procjena

Mnoge stavke u financijskim izvještajima se ne mogu točno izmjeriti, pa stoga zahtijevaju procjenu. Sam standard MRS 8 navodi kako procjene čine bitan dio pri izradi financijskih izvještaja. Važno je da računovodstvene procjene budu objektivno izračunate na temelju svih mogućih relevantnih podataka.

Procjena uključuje profesionalne prosudbe uzete iz posljednjih raspoloživih podataka. Takve procjene, sukladno MRS 8, t. 32 (2019), mogu zahtijevati za:

- Sumnjiva i sporna potraživanja
- Zastarjele zalihe
- Fer vrijednost financijske imovine ili obveza
- Vijek uporabe dugotrajne imovine koja se amortizira
- Obveze temeljem jamstva.

4.5.1 Potraživanja od kupaca

„Potraživanja su, prema HSFI 11, t. 4 (2015) onaj imovina društva koji predstavlja prava, temeljena na obvezno-pravnim i drugim osnovama, potraživati ili zahtijevati dužnikovo

podmirenje duga, davanje usluga ili isporuke robe. Predstavljaju nederivativnu financijsku imovinu fiksnog i utvrdivog plaćanja koja ne kotiraju na aktivnom tržištu“ (HSFI 11, t.4, 2015). Potraživanja nastaju prodajom dobara, pružanjem usluga, davanju najma i prodajom imovine. Potraživanja se priznaju jedino kada ona ispunjavaju definiciju imovine, te kada subjekt postaje jedna od ugovorenih strana u dogovorenoj transakciji.

Početno mjerenje se iskazuje po fer vrijednosti. Nakon toga, mjere se po početnoj vrijednosti umanjenoj za vrijednosna usklađenja potraživanja. Takva usklađenja se provode jedino kada postoji objektivan i realan dokaz o smanjenju vrijednosti nastalog nakon nekog ili nekih događaja, primjerice: financijska nelikvidnost dužnika, stečaj ili likvidacija dužnika, nepoštivanje ugovora i sl. „U skladu s navedenim događajima, svota gubitka se iskazuje kao razlika knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i procijenjenih budućih novčanih tokova.“ (Cirkveni Filipović, 2018). S tim u vezi, potrebno je izvršiti procjenu vrijednosti potraživanja od kupaca na datum bilance. Učinak te promjene se iskazuje kao rashod razdoblja u tekućem razdoblju jer utječe na dobit ili gubitak u tekućem razdoblju.

4.5.2 Rezerviranja

Rezerviranja predstavljaju sadašnje obveze nastale kao rezultat prošlih događaja. Ona, prema MRS 37, t. 10 (2019), predstavljaju „obveze neodređenog vremena i od klasičnih obveza se razlikuju jer kod rezerviranja postoji neizvjesnost oko vremena i iznosa budućih događaja potrebnih za njihovo podmirivanje.“ Stoga se, sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (2020), subjekti odvojeno prikazuju rezerviranja od drugih obveza.

Pretnar Abičić (2014) navodi da se rezerviranja priznaju isključivo kada se ispune sljedeći uvjeti:

- Ako društvo ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao rezultat prošlih događaja
- Postoji vjerojatnost da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa
- Iznos obveze se može pouzdano izmjeriti

S aspekta poreza na dobit, rezerviranja se dijela na porezno priznata i porezno nepriznata.

Nadalje, Pretnar Abičić (2014) navodi i primjere porezno priznatih rezerviranja:

- Rezerviranja za otpremnine

- Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava
- Rezerviranja za troškove u jamstvenom roku
- Rezerviranja za pokrenute sudske sporove
- Rezerviranja kod banaka za rizike od potencijalnih gubitaka
- Rezerviranja kod osiguravajućih društava

U porezno nepriznata rezerviranja, Pretnar Abičić (2014) svrstavaju sljedeća rezerviranja: rezerviranja za gubitke po štetnim ugovorima, rezerviranja za rekonstrukciju poduzeća te rezerviranja za troškove investicijskog održavanja.

„Rezerviranja su posebna od ostalih stavki u bilanci jer zahtijevaju pouzdanu procjenu subjekta, odnosno potrebno je procijeniti izdatke potrebne za otplatu trenutačne obveze na datum izvještavanja. Obično se procjena temelji na prijašnjim iskustvima u sličnim situacijama, na profesionalnoj prosudbi stručnjaka, razmatranju događaja nakon datuma bilance i sl. U slučaju da dobru procjenu nije moguće odrediti, društvo u svojim bilješkama objavljuje nepredvidivu obvezu“ (Pretnar Abičić, 2014). Izbor između nepredvidive obveze i rezerviranja direktno utječe na financijski položaj i rezultat društva jer rezerviranja kao stavka ulaze u bilancu, dok nepredvidive obveze ne ulaze, već su navedene u bilješkama.

4.5.3. Vijek trajanja dugotrajne imovine

Kao što je već spomenuto, kod naknadnog vrednovanja dugotrajne imovine potrebno je, uz odabir metode naknadnog vrednovanja, utvrditi stopu po kojoj će se imovina amortizirati. Amortizacija predstavlja sustavan raspored amortizirajućeg iznosa tijekom vijeka trajanja imovine. Amortizirajući iznos predstavlja „trošak imovine umanjen za procijenjeni ostatak vrijednosti“, dok ostatak vrijednosti jest „procijenjena cijena sredstva koju bi poduzeće trebalo dobiti trenutnom prodajom imovine nakon odbitaka svih troškova u svezi prodaje“ (MRS 16, t. 6. B., 2019).

Iznos amortizacije se priznaje u dobiti i gubitku, do razine koja je dopuštena glede poreznog aspekta tj. do koje je razine porezno priznata. Tablica 4. prikazuje porezno priznate stope za amortizaciju u Republici Hrvatskoj.

GRUPA IMOVINE	VIJEK TRAJANJA	GODIŠNJA STOPA
Nematerijalna imovina	4	25%
Računalni software	2	50%
Nekretnine	20	5%
Postrojenja i oprema	4	25%
Računala i računalna oprema	2	50%
osobni automobil	5	20%
brodovi do 1000 brt	10	10%
brodovi veći od 1000 brt	20	5%
biološka imovina - nasadi	10	10%
biološka imovina - osnovno stado	5	20%
ulaganje u nekretnine - model troška	20	5%

Tablica 4: Porezno priznate stope amortizacije u RH

Izvor: Izrada autora, podaci uzeti iz: Skupina autora (2019.): Stručne informacije, Godišnje stope amortizacije za dugotrajnu imovinu, RRiF, Zagreb.

Postoji nekoliko načina obračuna amortizacije dugotrajne imovine koja se koriste za sustavni raspored troškova: linearna metoda, metoda opadajućeg salda i metoda jedinice proizvoda (MRS 16, t. 62, 2019).

U kontekstu računovodstvenih procjena, najveća pažnja se pridaje procjeni korisnog vijeka trajanja dugotrajne imovine. Kod utvrđivanja vijeka uporabe treba razmotriti čimbenike, poput očekivane upotrebe sredstva, fizičko trajanje i trošenje, moguća ograničenja određena zakonom ili drugim pravilima ili propisima, a vezana su za korištenje te imovine te tehnička i trgovačka zastarjelost kao posljedica unaprjeđenja u postupku proizvodnje.

MRS 16, t. 56, (2019) nalaže da se „korisni vijek trajanja dugotrajne imovine treba preispitati u određenom vremenskom intervalu, minimalno jednom godišnje, te ako očekivanja nisu slična prošlim procjenama, takva situacija se priznaje kao promjena računovodstvenih procjena sukladno

MRS 8“. Dakle, neovisno o kojoj se metodi naknadnog vrednovanja radi, ponovna procjena vijeka trajanja dugotrajne imovine zahtijevati promjenu amortizacijskih stopa kod obračuna amortizacije. Takav učinak promjene računovodstvene procjene će utjecati na financijski rezultat u sadašnjem i u budućim razdobljima kroz obračun amortizacije.

5.ANALIZA UTJECAJA IZBORA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA NA SADRŽAJ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU HRVATSKIH PODUZEĆA

5.1 Definiranje uzorka

U ovom dijelu rada će se analizirati utjecaj računovodstvenih politika i procjena na financijski položaj i rezultat promatranih subjekata. Napravit će se studija slučaja na određenim hrvatskim kompanijama i njihovim aktualnim računovodstvenim politikama i procjenama, te će se komparativno prikazati alternativna metoda dopuštena standardom. Nakon toga ćemo utvrditi kakav utjecaj računovodstvene politike i procjene imaju na financijske izvještaje i financijske pokazatelje.

5.2 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na nekretnine, postrojenja i opremu (MRS 16)

AD Plastik grupa d.d. je vodeća hrvatska kompanija za proizvodnju i razvoj komponenti interijera i eksterijera automobila u Hrvatskoj te je jedna od vodećih u ovom dijelu Europe. Multinacionalna je kompanija koja surađuje s poznatim svjetskim proizvođačima automobila u svim fazama njihove proizvodnje. Sjedište grupe se nalazi u Solinu, a pogoni se još nalaze u Zagrebu, u Mađarskoj, Srbiji, Rumunjskoj i Rusiji. Temeljni kapital subjekta iznosi 419.958.000,00 kn podijeljen na 4.199.584 dionice nominalne vrijednosti 100 kn. Najveći pojedinačni vlasnik je ruski Holding Avtokomponenti s 30 posto udjela u temeljnom kapitalu. Grupa zapošljava 2887 radnika.

Subjekt svoje financijske izvještaja sastavlja u skladu s Međunarodnim Standardima Financijskom Izvještavanja i prema Zakonu o Računovodstvu.

U 2020. godini grupa je ostvarila 1.218.581.000 kn prihoda, od toga 1.186.765.000 kn prihoda od prodaje. Neto dobit grupe iznosi 46.929.000 kn.

	2019	2020
DUGOTRAJNA IMOVINA	981.593.762	979.056.810
NEMATERIJALNA IMOVINA	84.089.683	84.089.683
MATERIJALNA IMOVINA	621.782.113	637.973.635
1. Zemljište	130.283.873	130.739.904
2. Građevinski objekti	177.405.514	179.678.878
3. Postrojenja i oprema	206.776.858	204.329.017
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	37.685.644	38.910.750
5. Biološka imovina	0	0
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	0	0
7. Materijalna imovina u pripremi	17.699.922	4.835.070
8. Ostala materijalna imovina	13.715.998	6.576.959
9. Ulaganje u nekretnine	38.214.304	22.816.014
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	237.455.542	237.455.542
POTRAŽIVANJA	17.813.341	17.813.341
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	20.453.083	724.609
KRATKOTRAJNA IMOVINA	380.361.323	380.361.323
ZALIHE	96.990.107	96.990.107
POTRAŽIVANJA	252.410.429	262.108.523
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	22.662.440	12.964.346
NOVAC	8.298.347	8.298.347
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	68.260.012	68.260.012
AKTIVA	**1.430.215.097**	**1.426.678.145**
KAPITAL I REZERVE	775.573.766	772.036.814
REZRERVIRANJA	3.642.065	16.621.974
DUGOROČNE OBVEZE	184.183.966	184.183.966
KRATKOROČNE OBVEZE	462.647.280	449.667.371
ODGOĐENA PLAĆANJE TROŠKOVA	4.168.020	4.168.020
PASIVA	**1.430.215.097**	**1.426.678.145**

Tablica 5: Bilanca poduzeća AD Plastik d.d.

Izvor: Izrada autora

Imovina poduzeća na datum bilance 31.12.2020. godine se sastoji 27,9 % kratkotrajne imovine, dok 72,1 % pripada dugotrajnoj imovini, s tim da od ukupne dugotrajne imovine, na materijalnu imovinu pripada 63,3%. Taj postotak je prethodne godine bio 28% kratkotrajna, te 72% dugotrajna imovina, od toga također 65,2% materijalne imovine.

Stupanj zaduženosti definira na koji se način subjekt financira. Računa se dijeljenjem ukupnih obveza s ukupnom imovinom. u 2020. godini je iznosio 47,5 %, dok je 2019. iznosio 46, 7%.

	2019	2020
I. POSLOVNI PRIHODI	1.107.593.810	871.660.106
II. POSLOVNI RASHODI	1.052.967.520	825.629.770
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-1.252.180	-3.821.465
2. Materijalni troškovi	763.911.473	560.683.120
3. Troškovi osoblja	168.826.244	168.826.244
4. Amortizacija	66.712.299	72.362.989
5. Ostali troškovi	42.462.580	39.487.491
6. Vrijednosna usklađenja	0	0
7. Rezerviranja	2.039.007	2.039.007
8. Ostali poslovni rashodi	10.268.097	9.857.814
III. FINANCIJSKI PRIHODI	49.605.980	45.672.075
IV. FINANCIJSKI RASHODI	13.782.221	10.258.597
IX. UKUPNI PRIHODI	1.153.265.885	917.278.295
X. UKUPNI RASHODI	1.062.815.836	839.698.040
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	90.450.049	77.580.255
XII. POREZ NA DOBIT	9.666.819	8.947.625
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**80.783.230**	**68.632.630**
II. OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	0	0
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	0	0
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	0	0
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu		
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	0	0
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala	0	0
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK	0	0
V. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**80.783.230**	**68.632.630**

Tablica 6:Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti poduzeća AD Plastik d.d.

Izvor: Izrada autora

Iz izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti je razvidno da je subjekt obje godine poslovao u dobitku.

ROA (*Return on Assets)* ili stopa povrata imovine predstavlja pokazatelj profitabilnosti. Kao što sam naziv kaže, računa kolika je zarada odnosno dobit na jedinicu imovine. U 2020. ROA pokazatelj iznosi 5,13%, dok prethodne godine iznosi 5,93%.

U nastavku će se prikazati učinak promjene računovodstvene politike na financijske izvještaje ovog poduzeća. Primijenit će se metoda revalorizacije prilikom naknadnog vrednovanja nasuprot stvarno korištenoj metodi troška.

PRIMJER: Društvo posjeduje zemljište u iznosu od 130.739.904,00 kn. Zemljište se, prema MRS 16 ne amortizira. To zemljište se sastoji od parkirališta, građevinskog zemljišta i zemljišta na kojem se nalazi postrojenje. Početna vrijednost parkirališta iznosi 39.252.845,00kn, građevinskog zemljišta 49.221.644,00 kn, i zemljišta na kojem se nalazi postrojenje 42.265.415,00 kn. Menadžment poduzeća se odlučio da će u 2020. godini, kod naknadnog vrednovanja zemljišta, koristiti metodu revalorizacije, jer smatra da ta metoda rezultira realnijem i pouzdanijem iskazivanju u financijskim izvještajima. Stoga, poduzeće je angažiralo neovisnog procjenitelja da procijeni fer vrijednost zemljišta.

Nakon izvjesnog vremena, neovisni procjenitelj je procijenio fer vrijednost parkirališta na 40.802.117,00 kn, građevinskog zemljišta 54.447.874,00 kn, te zemljište na kojem se nalazi postrojenje 43.884.195,00 kn. Ovu promjenu je potrebno evidentirati u poslovnim knjigama. Stoga, u tablici 7. će se prikazati učinak revalorizacije.

	Parkiralište	**Građevinsko zemljište**	**Zemljište postrojenja**
Nominalni iznos	39.252.845,00	49.221.644,00	42.265.415,00
Fer vrijednost	40.802.117,00	54.447.874,00	43.884.195,00
Vrijednosno usklađenje	1.549.272,00	5.226.230,00	1.618.780,00
Revalorizacijska rezerva	1.549.272,00	5.226.230,00	1.618.780,00

Tablica 7:Učinak povećanja fer vrijednosti na zemljišta subjekta Ad Plastik d.d.

Izvor: Izrada autora

Revalorizacijske rezerve se knjiže na razredu 9. Navedenu promjenu ćemo i proknjižiti te prikazati u tablici 8.

Red br.	OPIS	KONTO	DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Vrijednosno usklađenje parkinga	0280	1.549.272,00	
	Vrijednosno usklađenje građevinskog zemljišta	02801	5.226.230,00	
	Vrijednosno usklađenje zemljišta postrojenja	02802	1.618.780,00	
2.	revalorizacijske rezerve	9300		1.549.272,00
	revalorizacijske rezerve	9301		5.226.230,00
	revalorizacijske rezerve	9302		1.618.780,00

Tablica 8: Knjiženje revalorizacijskog učinka s analognim stavkama

Izvor: Izrada autora

Stavke koje smo sada proknjižili ulaze u bilancu, ostalu sveobuhvatnu dobit. Vrijednosno usklađenje zemljišta je potrebno evidentirati u sklopu dugotrajne imovine. S druge strane, u pasivi je potrebno evidentirati revalorizacijske rezerve u sklopu kapitala. U tablici 9. može se vidjeti utjecaj koji je ova promjena ostavila na financijske izvještaje.

Revalorizacijska rezerva temeljena na procjeni neovisnog procjenitelja se uključuje u poreznu osnovicu razdoblja kad je napravljena revalorizacija. No, Zakon o porezu na dobit izriče da se „porezna osnovica utvrđuje u svoti povećane amortizacije nastale zbog revalorizacije“ (Zakon o porezu na dobit, čl. 39). U ovom slučaju, gdje se zemljište ne amortizira, ne pojavljuje se odgođena porezna imovina.

Da se u primjeru radilo s dugotrajnom imovinom koja se amortizira, onda bi trebalo utvrditi povećanu stopu amortizacije zbog učinka revalorizacije, te takvu amortizaciju uvrstiti u PD obrazac u stavci „povećanje dobiti za ostale prihode i druga povećanja dobiti“. Takva stavka predstavlja uvećanje porezne osnovice, što uzrokuje veću poreznu obvezu i smanjenjem dobiti.

	2020	2020 nakon promjene politike
DUGOTRAJNA IMOVINA	935.859.049	944.253.331
NEMATERIJALNA IMOVINA	70.478.753	70.478.753
MATERIJALNA IMOVINA	587.886.592	596.280.874
1. Zemljište	130.739.904	**139.134.186**
1.1. vrijednosno usklađenje zemljišta	0	**8.394.282**
2. Građevinski objekti	179.678.878	179.678.878
3. Postrojenja i oprema	204.329.017	204.329.017
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	38.910.750	38.910.750
5. Biološka imovina	0	0
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	0	0
7. Materijalna imovina u pripremi	4.835.070	4.835.070
8. Ostala materijalna imovina	6.576.959	6.576.959
9. Ulaganje u nekretnine	22.816.014	22.816.014
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	247.414.732	247.414.732
POTRAŽIVANJA	18.573.514	18.573.514
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	11.505.458	11.505.458
KRATKOTRAJNA IMOVINA	401.064.627	401.064.627
ZALIHE	100.389.467	100.389.467
POTRAŽIVANJA	240.585.036	240.585.036
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	24.421.060	24.421.060
NOVAC	35.669.064	35.669.064
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	20.694.662	20.694.662
AKTIVA	**1.357.618.338**	**1.366.012.620**
KAPITAL I REZERVE	827.684.292	834.567.603,24
Revalorizacijske rezerve	0	**8.394.282**
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	55.461.922	55.461.922,00
REZRERVIRANJA	3.985.041	3.985.041,00
DUGOROČNE OBVEZE	143.171.708	144.682.678,76
Odgođena porezna obveza	0	**0**
KRATKOROČNE OBVEZE	366.885.504	366.885.504,00
ODGOĐENA PLAĆANJE TROŠKOVA	15.891.793	15.891.793,00
PASIVA	**1.357.618.338**	**1.366.012.620**

Tablica 9: Učinak promjene politike na bilancu poduzeća AD Plastik d.d.

Izvor: Izrada autora

Tablica 10. će prikazati utjecaj na izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

	2020	2020 nakon promjene politike
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**68.632.630**	**68.632.630**
II. OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	0,00	0,00
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	0,00	0,00
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	0,00	**8.394.282,00**
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	0,00	0,00
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	0,00	0,00
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu		
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	0,00	0,00
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	0,00	0,00
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala	0,00	0,00
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVATNU DOBIT RAZDOBLJA		**0**
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK	0,00	8.394.282,00
V. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**68.632.630**	**77.026.912**
STUPANJ ZADUŽENOSTI	**47,5%**	**37,91%**
ROA	**5,13%**	**5,02%**

Tablica 10: Učinak promjene politike na ostalu sveobuhvatnu dobit poduzeća te na osnovni pokazatelj zaduženosti i profitabilnosti poduzeća AD Plastik d.d.

Izvor: Izrada autora

Možemo zaključiti da promjena računovodstvene politike utječe na izgled financijskog izvještaja i na financijske pokazatelje. Učinak revalorizacije promijenio je strukturu dugotrajne imovine u aktivi bilance te analogno su revalorizacijske pričuve povećale strukturu kapitala u pasivi. Rezultat toga je veća vrijednost bilance što rezultira smanjenjem pokazatelja zaduženosti. U ovoj promjeni se struktura obveza nije mijenjala, pa se shodno tome ostao isti broj. S druge strane se struktura imovine poveća, pa je adekvatno tome ovaj stupanj povoljniji nego u stvarnoj situaciji gdje subjekt koristi metodu troška.

Pokazatelj profitabilnosti se nije značajno promijenio jer revalorizacijski pristup nije utjecao na financijski rezultat, odnosno dobit subjekta. Kao što je već objašnjeno, struktura imovine se povećala pa se taj broj povećao, dok je dobit ostala ista. Takva promjena je rezultirala nižom stopom profitabilnosti.

Zaključujemo da menadžment odabire politiku koju će subjekt koristiti pri naknadnom vrednovanju NPO. Rezultat je da se kod korištenja metode troška bolji pokazatelji profitabilnosti, dok su kod metode revalorizacije bolji pokazatelji zaduženosti. Obe metode su ispravne, ali na menadžmentu ostaje da izabere jednu politiku koja će realnije i vjerodostojnije prikazivati stanje imovine u subjekta.

5.3 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na nematerijalnu imovinu (MRS 38)

Atlantic grupa d.d. multinacionalna je kompanija koja se bavi istraživanjem, razvojem, proizvodnjom i distribucijom dobara široke potrošnje u Europi. Sjedište se nalazi u Zagrebu te iza sebe ima 14 proizvodnih pogona u jugoistočnoj Europi. Temeljni kapital subjekta podijeljen je na ukupno 3.334.300 dionica nominalne vrijednosti 40,00 kn. Većinski vlasnik je sam predsjednik uprave, Emil Tedeschi, s udjelom od 50,2 % dionica. Grupa ima 5370 zaposlenih.

Subjekt je veliko listano poduzeće pa je stoga obvezan primjenjivati Međunarodne Standarde Financijskog Izvještavanja, sukladno Zakonu o Računovodstvu.

Grupa je u 2020. godini ostvarila prihod od 5.328.674.105,00 kn prihoda, od kojih se najznačajniji dio odnosi na prihode od prodaje, 5.252.029.219,00kn, iz Strateških poslovnih područja (SPP) Kava 21,1%, Delikatesni namazi 15,9%, SPP Slatko i slano 12,3%, te ostali SPP-ovi. Neto dobit poduzeća iznosi 342.269.758,00 kn, naspram 2019. gdje je ostvarena dobit od 390.367.335,00 kn.

U tablici 11. će se prikazati bilanca poduzeća Atlantic grupa d.d.

	2019	2020
DUGOTRAJNA IMOVINA	3.076.783.030	3.152.206.769
NEMATERIJALNA IMOVINA	1.658.675.414	1.657.025.757
1. Izdaci za razvoj	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	852.843.453	838.606.162
3. Goodwill	782.310.857	804.987.208
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	22.540.331	8.325.687
6. Ostala nematerijalna imovina	980.773	5.106.700
MATERIJALNA IMOVINA	1.344.473.825	1.409.492.258
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	34.937.524	42.846.044
POTRAŽIVANJA	6.900.536	6.557.267
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	31.795.731	36.285.443
KRATKOTRAJNA IMOVINA	2.170.486.184	2.259.487.249
ZALIHE	506.871.174	577.655.476
POTRAŽIVANJA	1.268.567.868	1.244.805.133
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	10.521.360	10.513.670
NOVAC	384.525.782	426.512.970
AKTIVA	**5.247.269.214**	**5.411.694.018**
KAPITAL I REZERVE	2.669.801.694	2.947.983.128
Revalorizacijske rezerve		
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	1.339.810.503	1.644.178.006
REZERVIRANJA		
DUGOROČNE OBVEZE	929.022.687	789.234.814
Odgođena porezna obveza	153.227.753	150.090.161
KRATKOROČNE OBVEZE	1.648.444.833	1.674.476.076
PASIVA	**5.247.269.214**	**5.411.694.018**

Tablica 11: Bilanca subjekta Atlantic grupa d.d.

Izvor: Izrada autora

Na zadnji dan izvještavanja, 31.12.2020., bilanca grupe se sastoji 41,75% kratkotrajne imovine, dok 58,25% pripada dugotrajnoj imovini, s tim da od ukupne dugotrajne imovine, na nematerijalnu spada 52,57%. Taj postotak je prethodne godine bio 41,36% kratkotrajna, te 58,64% dugotrajna imovina, od koje nematerijalnoj imovini pripada 53,91%.

Stupanj zaduženosti definira na koji se način subjekt financira. Računa se dijeljenjem ukupnih obveza s ukupnom imovinom. u 2020. godini je iznosio 45,53%, dok je 2019. iznosio 49,12%.

Tablica 12. će prikazati izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti grupe.

	2019	2020
I. POSLOVNI PRIHODI	5.506.403.839	5.328.674.105
II. POSLOVNI RASHODI	5.005.971.166	4.886.490.605
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-18.234.735	-26.659.491
2. Materijalni troškovi	3.084.088.072	2.997.923.486
3. Troškovi osoblja	787.198.945	786.298.557
4. Amortizacija	278.305.793	274.315.063
5. Ostali troškovi	745.168.043	653.805.257
6. Vrijednosna usklađenja	0	0
7. Rezerviranja	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	129.445.048	200.807.733
III. FINANCIJSKI PRIHODI	5.929.535	7.607.705
IV. FINANCIJSKI RASHODI	42.955.593	38.143.615
IX. UKUPNI PRIHODI	5.512.333.374	5.336.281.810
X. UKUPNI RASHODI	5.048.926.759	4.924.634.220
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	463.406.615	411.647.590
XII. POREZ NA DOBIT	73.039.280	69.377.832
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**390.367.335**	**342.269.758**
II. OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	3.324.436	20.334.723
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	8.675.180	25.640.326
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	0	0
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	-2.965.121	-4.306.084
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	-2.385.623	-999.519
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala	0	0
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK	3.324.436	20.334.723
V. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**393.691.771**	**362.604.481**

Tablica 12:Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti poduzeća subjekta Atlantic grupa d.d.

Izvor: Izrada autora

ROA pokazatelj u 2020. iznosi 6,32%, dok je u prošlom razdoblju iznosio 7,44%.

Sljedeće će se prikazati utjecaj računovodstvenih politika kod financijske izvještaje, konkretno na promijeni politike naknadnog vrednovanja dugotrajne nematerijalne imovine korištene metode troška na model revalorizacije.

PRIMJER: Društvo u svojoj bilanci ima evidentiranu nematerijalnu imovinu u iznosu od 1.657.025.757, 00kn. U bilješkama Grupe stoji da na softver otpada 52.913.000,00kn., odnosno 3,2% ukupne nematerijalne imovine. Također, ističe se da se računalni softver inicijalno mjeri prema trošku nabave te svim troškovima vezanim za dovođenje softvera na mjesto i u stanje. Na njega se obračunava amortizacija linearnom metodom s vijekom uporabe od 5 godina, odnosno 20% godišnje. Poduzeće je u prošloj godini nabavilo softver za podršku računovodstvu kojem je ukupna inicijalna vrijednost 51.282.455kn s akumuliranom amortizacijom od 10.256.491,00kn te antivirusni softver vrijednosti 18.182.889,00kn s akumuliranom amortizacijom od 3.636.577,80kn. Neovisni procjenitelj je procijenio da je na tržištu povećana potražnja za antivirusnim softverima te je vrijednost antivirusnog softvera u kumulativu pala na 12.621.221,00kn, dok je vrijednost softvera za podršku računovodstvu kumulativno porasla na 44.922.512,00kn.

Da bi prikazali utjecaj računovodstvenih politika u 2020. godini, promijenit ćemo sadašnji model naknadnog vrednovanja u revalorizacijski te ćemo prikazati alternativni pristup obračuna amortizacije koristeći progresivnu metodu kroz 5 godina (35%, 30%, 20%, 10% i 5%):

$KV_{rač.}$= 51.282.455,00-10.256.491,00=41.025.964

$KV_{antiv.}$= 18.182.889,00-3.636.577,80=14.546.311,20

	Računovodstveni softver	**Antivirusni softver**
Knjigovodstveni iznos	41.025.964,00	14.546.311,20
Fer vrijednost	44.922.512, 00	12.621.221,00
Vrijednosno usklađenje	3.896.548,00	1.925.090,20
Revalorizacijska rezerva	3.195.169,36	
Odgođena porezna obveza (18%)	701.378,64	
Rashod vrijednosnog uskl.		(1.925.090,20)

Tablica 13:Učinak povećanja i smanjenja fer vrijednosti na softvere

Izvor: Izrada autora

U tablici 13. je vidljiv učinak revalorizacijskog smanjenja i povećanja. Računovodstvenom softveru je revalorizacijom pala vrijednost ispod knjigovodstvene vrijednosti. Zakonu o porezu na dobit izriče da „rashod vrijednosnog usklađenja može biti priznat samo do visine amortizacije koja se može priznati prema odredbama ovoga Zakona“. (Zakon o porezu na dobit, čl. 12.). Pošto se kod računovodstvenog softvera nije mijenjala stopa amortizacije, ovaj rashod je porezno priznat te neće direktno uvećati osnovicu u PD obrascu.

S druge strane, antivirusnom softveru je revalorizacijom povećana vrijednost, te se kao takva evidentira na revalorizacijskim rezervama uz efekte odgođene porezne obveze.

Knjiženje ćemo prikazati u tablici 14.

Red br.	OPIS	KONTO	DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Vrijednosno usklađenje antivirusnog softvera	01801		1.925.090,20
	Vrijednosno usklađenje računovodstvenog softvera	01802	3.896.548,00	
2.	Revalorizacijske rezerve	9300		3.195.169,36
	Odgođena porezna obveza (18%)	2600		701.378,64
	Trošak vrijednosnog usklađenja	440	1.925.090,20	

Tablica 14:Evidentiranje promjena s analognim stavkama

Izvor: Izrada autora

Sada će se prikazati utjecaj promjene politike naknadnog vrednovanja i promjene amortizacijske stope na bilancu, na račun dobiti i gubitka te na financijske pokazatelje.

	Učinak revalorizacije + linearna amortizacija (20%)		učinak revalorizacije + degresivna amortizacija (35%)	
	antivirusni softver	**računovodstveni softver**	**antivirusni softver**	**računovodstveni softver**
Nabavna vrijednost	18.182.889,00	51.282.455	18.182.889,00	51.282.455
Iznos amortizacije	3.636.577,80	10.256.491,00	5.454.866,70	15.384.736,50
akumulirana amortizacija	3.636.577,80	10.256.491,00	6.364.011,15	17.948.859,25
vrijednosno usklađenje	-1.925.090,20	3.896.548,00	-1.925.090,20	3.896.548,00
Knjigovodstvena vrijednosti	**12.621.221,00**	**44.922.512,00**	**9.893.787,65**	**37.230.143,75**
PRIHODI		5.336.281.810,00		5.336.281.810,00
RASHODI		4.924.634.220,00		4.924.634.220,00
Trošak amortizacije		13.893.068,80		20.839.603,20
Trošak vrijednosnog usklađenja		1.925.090,20		1.925.090,20
DOBIT PRIJE POREZA		395.829.431,00		388.882.896,60
POREZ NA DOBIT (18%)		71.249.297,58		69.998.921,39
NETO DOBIT		324.580.133,42		318.883.975,21
nematerijalna imovina		1.658.997.214,80		1.658.997.214,80
DUGOTRAJNA IMOVINA		3.154.178.226,80		3.154.178.226,80
AKTIVA		5.413.665.475,80		5.413.665.475,80
TEMELJNI KAPITAL		2.947.983.128,00		2.947.983.128,00
revalorizacijske pričuve		1.616.595,40		1.616.595,40
odgođene porezne obveze		354.862,40		354.862,40
OBVEZE		2.463.710.890,00		2.463.710.890,00
PASIVA		5.413.665.475,80		5.413.665.475,80
Stupanj zaduženosti		45,51%		45,51%
Stupanj zaduženosti (prije promjene)		45,53%		
ROA		6,00%		5,89%
ROA prije promjene		6,32%		

Tablica 15:Financijski položaj i rezultat nakon promjene politike subjekta Atlantic grupa d.d.

Izvor: Izrada autora

Iz tablice 15. vidljivi su efekti promjene računovodstvene politike kod naknadnog vrednovanja nematerijalne politike. Nematerijalna imovina ove Grupe čini značajnu stavku u bilanci, i to u iznosu od 52% dugotrajne imovine. No, računovodstveni softveri čine oko 3,2% ukupne nematerijalne imovine pa stoga nije moguće uočiti značajniju promjenu u bilanci i računu dobiti i gubitka. Ono što možemo zaključiti jest da promjena politike kod obračuna amortizacije značajno utječe na financijski rezultat što je i vidljivo u tablici te kod ROA pokazatelja. S druge strane, naknadno vrednovanje metodom revalorizacije je utjecalo na povećanje stavke nematerijalne imovine, što je rezultiralo povećanjem bilančnih pozicija aktive i pasive, te umanjivanjem dobiti zbog rashoda vrijednosnog usklađenja. Kao takva politika, neznatno je smanjila stupanj zaduženosti i ROA pokazatelj.

Na menadžmentu je odlučiti koja će se politika primjenjivati kod naknadnog vrednovanja i amortiziranja nematerijalne imovine. Kao i kod prošlog slučaja, obje metode su dopuštene u Standardima te sve ovisi o motivima i razlozima menadžmenta.

5.4 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na ulaganja u nekretnine (MRS 40)

Adris grupa d.d. jest diverzificirana grupa koja svoje djelatnosti dijeli u tri strateške jedinice: turizam, proizvodnja hrane te osiguranje. Iz njihovog izvještaja (2020.) se navodi da je ciljeve grupe „ulaganje, upravljanje, razvoj i rad cijelog sustava“. Grupa je 100%-tni vlasnik proizvođača hrane Cromaris d.o.o., kao upravitelja strateške jedinice hrane, 91,28%-tni vlasnik hotelijerskog lanca Maistra d.o.o., koji upravlja strateškom jedinicom turizam, te 66,39%-tni vlasnik osiguravajućeg društva Croatia osiguranje d.d., koja upravlja strateškom jedinicom osiguranja. Adris grupa d.d. ima značajan utjecaj u 34 poduzeća. Grupa zapošljava preko 5500 zaposlenika. Temeljni kapital poduzeća iznosi 164.000.000,00kn odnosno podijeljen na 16.400.000 dionica nominalne vrijednosti 10,00kn. Također, društvo je od ukupnog broja dionica emitiralo 9.615.900 redovnih i 6.784.100 povlaštenih dionica. Grupa ima pretežno mješovito vlasništvo, no najveći pojedinačni vlasnik je bivši dugogodišnji predsjednik uprave i bivši član nadzornog odbora Ante Vlahović s 15,53% vlasništva.

Kao i kod prethodnih primjera, ovaj subjekt također sastavlja i prezentira svoje financijske izvještaje u skladu s Međunarodnim Standardima Financijskog Izvještavanja. Grupa je u 2020.

godini ostvarila ukupno 4.921.291.346,00kn prihoda, od toga 4.317.060.080,00 prihoda od prodaje. Neto dobit poduzeća iznosi 44.623.993,00 kn. Neto dobit se znatno smanjila nego prošle godine koja je iznosila 506.116.931,00kn. Razlog tome je Covid-19 kriza koja je uzrokovala drastičan pad turističkog sektora, koji predstavlja jedan od glavnih strateških područja Grupe.

	2019	2020
DUGOTRAJNA IMOVINA	17.161.755.894	17.040.481.540
NEMATERIJALNA IMOVINA	989.616.832	984.153.268
MATERIJALNA IMOVINA	7.551.025.492	7.435.097.193
1. Zemljište	1.003.678.004	951.378.508
2. Građevinski objekti	4.229.652.064	4.019.876.456
3. Postrojenja i oprema	602.422.769	614.199.760
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	226.713.893	204.117.424
5. Biološka imovina	32.471.996	32.594.522
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	13.088.837	15.800.737
7. Materijalna imovina u pripremi	483.734.191	518.122.702
8. Ostala materijalna imovina	28.011.371	44.331.662
9. Ulaganje u nekretnine	931.252.367	1.034.675.422
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	8.018.190.225	8.036.084.089
POTRAŽIVANJA	359.061.557	283.338.236
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	243.861.788	301.808.754
KRATKOTRAJNA IMOVINA	4.467.703.745	4.813.324.112
ZALIHE	649.283.317	701.483.274
POTRAŽIVANJA	1.211.313.797	1.423.094.131
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	1.925.910.981	1.975.237.610
NOVAC	681.195.650	713.509.097
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	60.287.494	103.283.257
AKTIVA	**21.689.747.133**	**21.957.088.909**
KAPITAL I REZERVE	10.564.819.525	10.510.752.832
Revalorizacijske rezerve	0	0
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	264.403.805	722.313.802
REZERVIRANJA	205.620.980	209.823.195
DUGOROČNE OBVEZE	7.175.423.096	7.264.309.773
KRATKOROČNE OBVEZE	3.363.912.112	3.651.939.343
ODGOĐENA PLAĆANJE TROŠKOVA	379.971.420	320.263.766
PASIVA	**21.689.747.133**	**21.957.088.909**

Tablica 16:Bilanca poduzeća Adris grupa d.d.

Izvor: Izrada autora

Bilanca grupe se na zadnji dan izvještavanja sastoji 22,03% kratkotrajne imovine, dok 77,97%

pripada dugotrajnoj imovini, te na materijalnu otpada 43,63%. U prošlom razdoblju je taj postotak iznosio 20,66% za kratkotrajnu, te 79,34% za dugotrajnu imovinu, gdje je materijalnoj imovini pripadalo 44%.

Stupanj zaduženosti definira na koji način se subjekt financira. Računa se dijeljenjem ukupnih obveza s ukupnom imovinom. U 2020. godini je iznosio 48,73%, dok je 2019. iznosio 49,95%.

	2019	**2020**
I. POSLOVNI PRIHODI	5.978.889.746	4.900.999.166
II. POSLOVNI RASHODI	5.341.279.466	4.830.675.636
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-51.083.225	-57.324.283
2. Materijalni troškovi	3.299.268.294	3.058.247.749
3. Troškovi osoblja	1.184.845.049	947.873.132
4. Amortizacija	494.558.032	511.111.662
5. Ostali troškovi	231.831.831	231.302.183
6. Vrijednosna usklađenja	25.881.675	16.619.813
7. Rezerviranja	20.914.255	34.022.982
8. Ostali poslovni rashodi	135.063.555	88.822.398
III. FINANCIJSKI PRIHODI	20.862.167	9.953.253
IV. FINANCIJSKI RASHODI	51.721.367	53.606.085
IX. UKUPNI PRIHODI	6.011.698.974	4.921.291.346
X. UKUPNI RASHODI	5.393.000.833	4.884.281.721
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	618.698.141	37.009.625
XII. POREZ NA DOBIT	112.581.210	-7.614.368
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**506.116.931**	**44.623.993**
II. OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	326.011.242	-42.269.387
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	1.158.201	3.048.102
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	324.853.041	-45.317.489
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	0	0
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala	0	0
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVATNU DOBIT	57.694.704	-8.814.518
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK	268.316.538	-33.454.869

V. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**774.433.469**	**11.169.124**

Tablica 17: Sveobuhvatna dobit poduzeća Adris grupa d.d.

Izvor: Izrada autora

Iz tablice je vidljivo da je subjekt obje godine poslovao u dobitku. Iz tablice 17. možemo vidjeti kako je subjekt iskoristio odgođenu poreznu imovinu da ne bi morao platiti porez na dobit. ROA pokazateljem će se izračunati zaradu na jedinicu imovine. U 2020. ROA pokazatelj iznosi 0,20%, dok prethodne godine iznosi 2,34%.

U bilješkama uz financijske izvještaje (2020) subjekt navodi na se „ulaganja u nekretnine početno priznaju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju te da se amortizira kroz 40 godina.“ Stoga će se u primjeru prikazati kakav utjecaj ima promjena računovodstvene politike iz modela troška u model fer vrijednosti. Pritom treba naznačiti da kod modela fer vrijednosti nema obračuna amortizacije.

PRIMJER: Poduzeće u svojoj bilanci ima evidentiranu stavku ulaganja u nekretnine u iznosu od 1.034.675.422,00kn. Amortizira se kroz 40 godina, odnosno 2,5% godišnje, kako je i navedeno u bilješkama. Ova stavka se sastoji od nekretnina danih u poslovni najam u iznosu od 765.659.521,00kn te zemljišta na kojima se planiraju sagraditi prostori za poslovni najam u iznosu od 269.015.901,00kn. Menadžment se odlučio na promjenu politike naknadnog vrednovanja s modela troška na model fer vrijednosti jer smatraju da će to rezultirati pouzdanijim i transparentnijim podacima u financijskim izvještajima. Angažiran je neovisni procjenitelj koji je, uvažavajući tržišnu situaciju i ostale bitne čimbenike, utvrdio da nekretnine dane u poslovni najam vrijede 798.544.100,00kn, a zemljišta 297.331.646,00kn.

Sada će se u tablici 18. prikazati učinci promjene

	Nekretnina dana u poslovni najam	Zemljište za poslovne prostore
Nominalni iznos	765.659.521,00	269.015.901,00
Fer vrijednost	798.544.100,00	297.331.646,00
Vrijednosno usklađenje	32.884.579,00	28.315.745,00
Prihod vrijednosnog usklađenja	26.965.355,00	23.218.911,00
Tekuća porezna obveza (18%)	5.919.225,00	5.096.834,00

Tablica 18: Promjena vrijednosti ulaganja u nekretnine

Izvor: Izrada autora

Ta promjena vrijednosti će se proknjižiti i prikazati u tablici 19.

Red br.	OPIS	KONTO	DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Vrijednosno usklađenje nekretnine	02301	32.884.579,00	
	Vrijednosno usklađenje zemljišta	02001	28.315.745,00	
2.	Prihod od vrijednosnog usklađenja	7841		50.184.266
	Obveza za porez na dobit	243		11.016.059

Tablica 19: Knjiženje promjene vrijednosti kod ulaganja u nekretnine

Izvor: Izrada autora

Prema MRS 40, ako se fer vrijednost poveća iznad knjigovodstvene vrijednosti, taj porast ide u prihod u računu dobiti i gubitka te se na taj porast obračunava tekući porez. U tablici 20. ćemo prikazati učinak promjene politike na financijski položaj i rezultat Adris grupe d.d. u 2020. godini.

	model troška	model fer vrijednosti
Nabavna vrijednost	1.034.675.422,00	1.034.675.422,00
vrijednosno usklađenje		61.200.325,00
Knjigovodstvena vrijednosti	**1.034.675.422,00**	**1.095.875.747,00**
PRIHODI	4.921.291.346,00	4.982.491.746,28
Prihod od vrij. uskl.		50.184.266,00
RASHODI	4.884.281.721,00	4.884.281.721,00
Trošak amortizacije (2,5%)	25.866.885,53	
DOBIT PRIJE POREZA	37.009.625,00	98.210.025,28
POREZ NA DOBIT (18%)	6.661.732,50	17.677.804,55
NETO DOBIT	30.347.892,50	80.532.220,73
Ulaganje u nekretnine	1.034.675.422,00	1.095.875.747,00
DUGOTRAJNA IMOVINA	17.040.481.540,00	17.101.681.865,00
AKTIVA	21.957.088.909,00	22.018.289.234,00
TEMELJNI KAPITAL	10.510.752.832,00	10.510.752.832,00

OBVEZE	10.916.249.116,00	10.927.265.175,00
obveza poreza na dobit		11.016.059,00
PASIVA	21.957.088.909,00	22.018.289.234,00
Stupanj zaduženosti	49,72%	49,63%
ROA	0,14%	0,37%

Tablica 20:Financijski položaj i financijski rezultat nakon promjene politike Adris grupe d.d.

Izvor: Izrada autora

Iz tablice 20. je vidljivo da fer vrijednost ima bolji rezultat i bolje financijske pokazatelje nego trenutno korištena metoda troška. No, s poreznog aspekta metoda fer vrijednosti nije povoljna jer se korištenjem te metode nema pravo amortizirati imovinu, te tekući porez na dobit koji se plaća radi prihoda iz pozitivnog vrijednosnog usklađenja. Amortizacija povećava rashode, ali smanjuje poreznu osnovicu.

Za male i srednje kompanije je preporučljivo koristiti metodu troška iz već navedenih poreznih razloga, a za velike kompanije listane na burzi je preporučeno da svoja ulaganja u nekretnine izvještavaju po fer vrijednosti jer takav obračun daje bolju i realniju informaciju u izvještajima, što direktno utječe na cijenu dionice pa i sama ulaganja u društvo. Takva vrsta obračuna daje ažurirane informacije s aktivnih tržišta takve vrste imovine. U standardima su dopuštene obje metode, no odluka je na menadžmentu subjekta odrediti koju će politiku koristiti.

5.5 Analiza utjecaja računovodstvenih politika na zalihe (MRS 2)

Podravka prehrambena industrija d.d. jest multinacionalna kompanija koja se bavi proizvodnjom, prodajom i distribucijom hrane. Grupa svoje poslovanje obavlja putem ovisnih društava u 25 zemalja svijeta na 5 kontinenata. U Hrvatskoj se poslovanje odvija u dvije regije: Regija Adria, koja obuhvaća hrvatsko tržište i tržište jugoistočne Europe i Internacionalna tržišta koja obuhvaća ostale zemlje u kojima Podravka posluje. Također, Podravka se sastoji od dva strateška poslovna područja: Prehrana i Farmaceutika. U Podravka grupi se nalazi preko 25 velikih poduzeća iz dvaju strateških poslovnih područja. Temeljni kapital društva podijeljen je na 7.120.003 dionice nominalne vrijednosti 220,00kn. Većinski vlasnik je Republika Hrvatska s 25,5% udjela. Grupa

svoje financijske izvještaje sastavlja prema Međunarodnim Standardima Financijskog Izvještavanja sukladno Zakonu o Računovodstvu.

Bilanca grupe se na zadnji dan izvještavanja sastoji od 60,95% dugotrajne imovine dok 30,95% odlazi na kratkotrajnu imovinu, te ukupne kratkotrajne, zalihe zauzimaju 48,47%. U prethodnom razdoblju je taj odnos iznosio 68,84% za dugotrajnu imovinu, 31,16% za kratkotrajnu, gdje je zalihama pripadalo 46,35%.

Stupanj zaduženosti je u 2020. iznosio 21,97%, a u 2019. 17,70%.

	2019	**2020**
DUGOTRAJNA IMOVINA	2.092.574.121	2.109.444.156
NEMATERIJALNA IMOVINA	84.738.126	84.120.842
MATERIJALNA IMOVINA	948.017.022	954.993.358
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	1.015.430.473	1.021.940.507
POTRAŽIVANJA	0	
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	44.388.500	48.389.449
KRATKOTRAJNA IMOVINA	947.046.055	945.677.885
ZALIHE	438.975.867	458.380.255
1. Sirovine i materijal	146.148.219	139.540.454
2. Proizvodnja u tijeku	26.275.145	25.827.126
3. Gotovi proizvodi	177.289.102	191.051.926
4. Trgovačka roba	88.188.330	100.885.678
5. Predujmovi za zalihe	0	0
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	1.075.071	1.075.071
7. Biološka imovina	0	0
POTRAŽIVANJA	480.552.184	400.114.748
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	25.337.630	84.901.171
NOVAC	2.180.374	2.281.711
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	3.046.938	1.515.113
AKTIVA	**3.042.667.114**	**3.056.637.154**
KAPITAL I REZERVE	2.277.609.287	2.411.871.994
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	4.868.475	6.019.719
REZERVIRANJA	34.787.460	34.681.897
DUGOROČNE OBVEZE	179.850.124	118.318.728
KRATKOROČNE OBVEZE	487.929.614	422.511.954
ODGOĐENA PLAĆANJE TROŠKOVA	62.490.629	69.252.581
PASIVA	**3.042.667.114**	**3.056.637.154**

Tablica 21: Bilanca subjekta Podravka prehrambene industrije d.d.

Izvor: Izrada autora

	2019	2020
I. POSLOVNI PRIHODI	2.097.698.412	2.122.853.051
II. POSLOVNI RASHODI	1.982.529.367	1.955.161.562
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-23.710.749	-11.493.339
2. Materijalni troškovi	1.392.141.233	1.384.430.581
3. Troškovi osoblja	432.528.824	432.071.000
4. Amortizacija	97.488.689	98.370.922
5. Ostali troškovi	46.158.375	36.743.386
6. Vrijednosna usklađenja	17.653.745	-247.069
7. Rezerviranja	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	20.269.250	15.286.081
III. FINANCIJSKI PRIHODI	51.159.472	65.081.631
IV. FINANCIJSKI RASHODI	11.276.741	8.936.568
IX. UKUPNI PRIHODI	2.148.857.884	2.187.934.682
X. UKUPNI RASHODI	1.993.806.108	1.964.098.130
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	155.051.776	223.836.552
XII. POREZ NA DOBIT	9.862.672	30.004.516
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**145.189.104**	**193.832.036**
II. OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	-639.514	-1.484.711
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja		
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine		
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju		
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova		
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu		
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom		
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	-639.514	-1.484.711
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala		
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK		
V. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**144.549.590**	**192.347.325**

Tablica 22:Sveobuhvatna dobit subjekta Podravka prehrambene industrije d.d.

Izvor: Izrada autora

Grupa je obje godine poslovala s dobitkom. 97% posto prihoda čine prihodi od prodaje. ROA pokazatelj u 2020. godini iznosi 6,34%, dok je prošlo razdoblje iznosi 4,78%.

Na primjeru ovog poduzeća će se prikazati utjecaj računovodstvenih politika kod izbora metode računanja troška zaliha. Kao što je već navedeno, Standardi dopuštaju FIFO ili PPC metodu. U svojim bilješkama grupa navodi kako svoje troškove zaliha obračunava PPC metodom. Stoga će se u primjeru prikazati alternativni pristup kod računanja troška zaliha te utjecaj na financijski položaj i rezultat Grupe.

PRIMJER: Poduzeće u svojoj bilanci u okviru zaliha ima evidentirano 177.289.102,00kn gotovih proizvoda u 2019. godini. Društvo je tijekom 2020. godine vršilo poslovanje te je u više navrata materijal nabavilo i prodalo. U tablici 23. će se izložiti simulacija nabave i utroška materijala tijekom poslovanja 2020. godine, s početnim saldom iz 2019. te završnim iz 2020. godine, koristeći metodu prosječnih ponderiranih cijena prilikom računanja utroška zaliha.

		Količina (kg)				Vrijednost		
Datum	opis	ulaz	izlaz	stanje	cijena	duguje	potražuje	saldo
1.1.	**POČETNO STANJE**	3.522.134,00		3.522.134	50,34	177.289.102,00		177.289.102,00
18.1.	nabava	277.752,69		3.799.887	54,00	14.998.645,00		192.287.747,00
22.3.	nabava	365.953,20		4.165.840	51,22	18.744.123,00		211.031.870,00
14.5.	utrošak		226.751,16	3.939.089	50,66		11.487.214,00	199.544.656,00
14.7.	nabava	322.430,33		4.261.519	52,02	16.772.826,00		216.317.482,00
2.9.	nabava	421.685,45		4.683.205	53,59	22.598.123,00		238.915.605,00
3.11.	utrošak		1.006.380,20	3.676.824	51,02		51.340.900,00	187.574.705,00
15.12.	nabava	501.319,41		4.178.144	51,79	25.963.332,00		213.538.037,00
21.12.	utrošak		439.969,41	3.738.174	51,11		22.486.111,00	191.051.926,00
	UKUPNO	5.411.275,08	1.673.100,77	7.476.349		**276.366.151,00**	**85.314.225,00**	**191.051.926,00**

Tablica 23: PPC metoda obračuna utroška zaliha gotovih proizvoda Podravka prehrambene industrije d.d.

Izvor: Izrada autora

Prikazat će se u tablici 24. i alternativni pristup odnosno FIFO metoda kod računanja utroška zaliha. S obzirom da je na početku godine bio veliki saldo na skladištu, cijena utroška se nije mijenjala tijekom cijelog razdoblja.

Datum	opis	Količina (kg)			cijena	Vrijednost		
		ulaz	izlaz	stanje		duguje	potražuje	saldo
1.1.	**POČETNO STANJE**	3.522.134,00		3.522.134	50,34	177.289.102,00		177.289.102,00
18.1.	nabava	277.752,69		3.799.887	54,00	14.998.645,00		192.287.747,00
22.3.	nabava	365.953,20		4.165.840	51,22	18.744.123,00		211.031.870,00
14.5.	utrošak		226.751,16	3.939.089	50,34		11.414.653,39	199.617.216,61
14.7.	nabava	322.430,33		4.261.519	52,02	16.772.826,00		216.390.042,61
2.9.	nabava	421.685,45		4.683.205	53,59	22.598.123,00		238.988.165,61
3.11.	utrošak		1.006.380,20	3.676.824	50,34		50.661.179,27	188.326.986,34
15.12.	nabava	501.319,41		4.178.144	51,79	25.963.332,00		214.290.318,34
21.12.	utrošak		439.969,41	3.738.174	50,34		22.148.060,10	192.142.258,24
	UKUPNO	5.411.275,08	1.673.100,77	7.476.349		**276.366.151,00**	**84.223.892,76**	**192.142.258,24**

Tablica 24: FIFO metoda obračuna utroška zaliha gotovih proizvoda Podravka prehrambene industrije d.d.

Izvor: Izrada autora

U tablici 25. će se prikazati utjecaj promjene računovodstvenih politika.

	PPC metoda	FIFO metoda
PRIHODI	2.187.934.682,00	2.187.934.683,00
RASHODI	1.964.098.130,00	1.963.007.797,76
Rashod za prodano	85.314.225,00	84.223.892,76
DOBIT PRIJE POREZA	223.836.552,00	224.926.885,24
POREZ NA DOBIT (18%)	40.290.579,36	40.486.839,34
NETO DOBIT	183.545.972,64	184.440.045,90
Zalihe gotovih proizvoda	191.051.926,00	192.142.258,20
KRATKOTRAJNA IMOVINA	945.677.885,00	946.768.217,24
AKTIVA	3.056.637.154,00	3.057.727.486,24
KAPITAL	2.411.871.994,00	2.411.871.995,00
OBVEZE	540.830.682,00	540.830.682,00
PASIVA	3.056.637.154,00	3.057.727.486,24
Stupanj zaduženosti	17,702%	17,696%
ROA	6,01%	6,03%

Tablica 25: Utjecaj promjene računovodstvenih politika na financijski položaj i rezultat grupe Podravka d.d.

Izvor: Izrada autora

Gledajući jedno razdoblje, FIFO metoda daje povoljnije rezultate naspram PPC metode u okviru smanjenja rashoda prodanih proizvoda, što uzrokuje povećanje dobiti. S obzirom da primjena ove metode utječe na povećanje imovine i povećanja dobiti, financijski pokazatelji su povoljniji nego kod primjene stvarne metode, metode prosječnih ponderiranih cijena. Dugoročno gledano, kada se sve promatrane zalihe prodaju, utrošak zaliha će biti jednak u obje metode bez obzira koja se primjenjuje.

Zaključujemo da je na odluci menadžmenta koju će metodu koristiti pri obračunu utroška zaliha s obzirom na ciljeve, motive i strategije subjekta.

5.6 Analiza utjecaja računovodstvenih procjena na potraživanjima od kupaca

Jedrilica d.o.o. je poduzeće koje se bavi iznajmljivanjem i davanjem brodova u zakup. Registrirano je u Split te temeljni kapital iznosi 4.693.000,00kn. Ovo poduzeće predstavlja jedno od najvećih poduzeća u sektoru iznajmljivanja brodova na prostoru Dalmacije. Ima nekoliko ovisnih društava, te većinskih vlasničkih udjela u inozemstvu, poput Grčke i Turske. U vrijeme izrade rada nije bili dostupni financijski izvještaji iz 2020. godine, pa će se koristiti s prošlogodišnjim izvještajima

Bilanca se sastoji od 37,36% dugotrajne imovine i 62,64% kratkotrajne imovine, dok je prethodno razdoblje na dugotrajnu imovinu otpadalo 38,89% odnosno na kratkotrajnu 61,11%.

Stupanj zaduženosti iznosi 85,07%, dok je prethodne godine iznosio 81,69%.

Stavka	31.12.2018.	31.12. 2019.
DUGOTRAJNA IMOVINA	16.894.739	21.004.453
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	156.165	525.562
1. Ostala nematerijalna imovina	156.165	525.562
II. MATERIJALNA IMOVINA	16.738.574	20.457.526
1. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	16.738.574	20.457.526
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	0	21.365
1. Dani zajmovi, depoziti i slično		21.365
KRATKOTRAJNA IMOVINA	26.548.690	35.217.862
I. ZALIHE	3.176.149	4.016.975
1. Sirovine i materijal	2.087.396	2.722.227
2. Trgovačka roba	1.088.753	1.294.748
II. POTRAŽIVANJA	16.367.674	21.351.707
1. Potraživanja od kupaca	2.302.238	3.948.558
2. Potraživanja od države i drugih institucija	445	279.054
3. Ostala potraživanja	14.064.991	17.124.095
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	1.823.257	2.930.430
1. Dani zajmovi, depoziti i slično	1.823.257	2.930.430
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	5.181.610	6.918.750
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	503.580	240.151
UKUPNO AKTIVA	43.947.009	56.462.466
KAPITAL I REZERVE	8.385.973	8.380.708
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	4.693.000	4.693.000
II. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	2.292.368	2.668.588
III. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	1.400.605	1.019.120
REZERVIRANJA	0	0
DUGOROČNE OBVEZE	15.522.418	18.773.345
1. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	15.522.418	18.773.345
KRATKOROČNE OBVEZE	19.967.623	29.052.483
1. Obveze za zajmove, depozite i slično	742.434	291.133
2. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		3.711.914
3. Obveze za predujmove	13.475.326	16.974.789
4. Obveze prema dobavljačima	3.925.309	5.697.035
5. Obveze prema zaposlenicima	185.382	160.323
6. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	1.639.172	2.217.289
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	70.995	255.930
UKUPNO PASIVA	43.947.009	56.462.466

Slika 5: Bilanca poduzeća Jedrilica d.o.o.

Izvor: RGFI, dostupno na: www.fina.hr

Stavka	2018. godina	2019. godina
I. POSLOVNI PRIHODI	111.534.562	115.108.431
1. Prihodi od prodaje	111.213.865	113.957.561
2. Ostali poslovni prihodi	320.697	1.150.870
II. POSLOVNI RASHODI	108.523.024	113.159.198
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda		
2. Materijalni troškovi	99.358.433	102.197.547
a) Troškovi sirovina i materijala	3.453.793	1.236.430
b) Troškovi prodane robe	62.516.244	60.807.468
c) Ostali vanjski troškovi	33.388.396	40.153.649
3. Troškovi osoblja	2.902.930	3.480.031
a) Neto plaće i nadnice	1.824.419	2.160.037
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	658.650	843.667
c) Doprinosi na plaće	419.861	476.327
4. Amortizacija	4.570.560	5.615.755
5. Ostali troškovi	1.515.048	1.799.556
6. Vrijednosna usklađenja	0	125
7. Rezerviranja	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	176.053	66.184
III. FINANCIJSKI PRIHODI	123.879	160.454
1. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	123.879	32.162
IV. FINANCIJSKI RASHODI	1.179.258	714.457
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	1.179.258	653.024
2. Tečajne razlike i drugi rashodi	0	61.433
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM		
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM		
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		
IX. UKUPNI PRIHODI	111.658.441	115.268.885
X. UKUPNI RASHODI	109.702.282	113.873.655
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.956.159	1.395.230
1. Dobit prije oporezivanja	1.956.159	1.395.230
2. Gubitak prije oporezivanja	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	555.554	376.110
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.400.605	1.019.120

Slika 6: Račun dobiti i gubitka poduzeća Jedrilica d.o.o.

Izvor: RGFI, dostupno na: www.fina.hr

Poduzeće je u 2019. godini ostvarilo 1.019.120,00 dobiti, dok je prethodno razdoblje ostvarilo 1.400.605,00kn dobiti.

ROA pokazatelj iznosi 1,81%, dok je prošlo razdoblje bi 3,22%.

Na primjeru ovog poduzeća će se prikazati utjecaj računovodstvenih procjena na području otpisa potraživanja. Poduzeće u svojoj bilanci ima samo kratkotrajna potraživanja; potraživanja od kupaca, od države i javnih institucija te ostala potraživanja. Kratkoročna potraživanja se na svaki datum bilance mjere prema početno priznatom iznosu umanjenom za naplaćene iznose i ostala umanjenja vrijednosti. Za primjer ćemo uzeti samo potraživanja od kupaca te na temelju njih dokazati kako efekt promjene stope procjena kod otpisa potraživanja utječe na financijski položaj i rezultat poduzeća.

PRIMJER: Društvo je u prošloj godini imalo evidentiranu stavku potraživanja od kupaca u iznosu od 2.302.238,00kn. Od tog ukupnog iznosa, 70%, odnosno 1.611.566,00kn se odnosilo na glavna tri kupca; dva kupca koji imaju probleme s likvidnošću u iznosu od 511.714,00kn i 879.855,00kn, te trećeg koji je u stečajnom postupku iznosu od 219.997,00kn. Prva dvojica nisu naplatila potraživanje u danom roku i od dospijeća je prošlo više od 120 dana, dok je je za trećeg već navedeno da je u stečajnom postupku. Društvo je, na temelju profesionalne prosudbe i procjene, procijenilo da se na datum bilance od prvog kupca otpiše 15% potraživanja, od drugog 20%, a od trećeg kupca 100%.

Takvu promjenu ćemo prikazati u tablici 26.

	Kupac 1	Kupac 2	Kupac 3
Potraživanja od kupaca	511.714,00	879.855,00	219.997,00
Postotak otpisa	15%	20%	100%
Vrijednosno usklađenje	76.757,10	175.971,00	219.997,00
Ispravljena vrijednost potraživanja	434.956,90	703.884,00	0,00
Iznosi za otpis	76.757,10	175.971,00	219.997,00

Tablica 26:Vrijednosna usklađenja potraživanja od kupaca poduzeća Jedrilica d.o.o.

Izvor: Izrada autora

U tablici 27. će se ovaj efekt proknjižiti. Kod prva dva kupca se procijenilo da neće platiti dio potraživanja pa se vrši vrijednosno usklađenje tih potraživanja, dok se kod trećeg kupca vrši izravan otpis potraživanja jer se procijenilo da kupac neće podmiriti svoje obveze.

Red br.	OPIS	KONTO	DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Vrijednosno usklađenje potraživanja	12901		76.757,10
	Vrijednosno usklađenje potraživanja	12902		175.971,00
	Vrijednosno usklađenje potraživanja	19203		219.997,00
2.	Rashod od vrijednosnih usklađenja kratkoročnih potraživanja	736	252.728,10	
	Rashod od otpisa potraživanja	736	219.997,00	

Tablica 27:Knjiženje usklađenja potraživanja od kupaca poduzeća Jedrilica d.o.o.

Izvor: Izrada autora

Sada će se u tablici 28. ovaj učinak prikazati na financijski položaj i rezultat sa stvarnim financijskim položajem i rezultatom.

	Bez provođenja vrijednosnog usklađenja	S provođenjem vrijednosnog usklađenja
PRIHODI	115.268.685,00	115.268.686,00
RASHODI	113.873.655,00	113.873.656,00
Rashod vrijednosnog usklađenja		472.725,10
DOBIT PRIJE POREZA	1.395.230,00	922.304,90
POREZ NA DOBIT (18%)	376.110,00	166.014,88
NETO DOBIT	1.019.120,00	756.290,02
potraživanja od kupaca	3.948.558,00	3.475.832,90
KRATKOTRAJNA IMOVINA	35.217.862,00	34.745.136,90
AKTIVA	56.462.466,00	55.749.589,90
Stupanj zaduženosti	81,69%	85,79%
ROA	3,22%	1,36%

Tablica 28:Utjecaj računovodstvene procjene na dobit i aktivu poduzeća Jedrilica d.o.o.

Izvor: Izrada autora

Otpis potraživanja je po svojoj karakteristici rashod pa stoga direktno tereti račun dobiti i gubitka, umanjujući poreznu osnovicu i dobit. Također, otpisi djeluju i na smanjenje stavke potraživanja

što utječe na smanjenje aktive. S obzirom da procjena otpisa potraživanja djeluje i na financijski rezultat i položaj, financijski pokazatelji su nepovoljniji. Daljnjim povećavanjem postotka otpisa će se analogno smanjivati financijski pokazatelji zaduženosti i profitabilnosti. Gledajući ovu situaciju, profesionalna procjena menadžmenta izravno utječe na financijske performanse poduzeća. Menadžment stoga treba sve svoje napore uključiti u pravilnu i profesionalnu procjenu, jer promatrajući primjer, zaključujemo da znatno utječe na performanse poduzeća.

5.7 Analiza utjecaja računovodstvenih procjena na rezerviranja

Hrvatski telekom d.d. je najveća hrvatska telekomunikacijska kompanija. Bavi se pružanjem usluga nepokretne i pokretne telefonije, prodajom uređaja za telekomunikaciju, te pružanjem internetske i podatkovne usluge. Također se bavi s izgradnjom elektroničkih komunikacijskih mreža na području Republike Hrvatske. U grupi su sadržana i ostala telekomunikacijska društva poput Iskon internet d.d., OT-Optima Telekom d.d., KDS – Kabelsko distributivni sustav d.o.o., i ostali. Temeljni kapital iznosi 10.244.977.390,25kn podijeljen na 80.766.229 dionica. Većinski vlasnik je Deutsche Telekom Europe B.V. s vlasništvom od 51,7% udjela.

	2019	**2020**
DUGOTRAJNA IMOVINA	10.447.159.915	10.414.925.593
NEMATERIJALNA IMOVINA	3.043.900.582	2.868.984.593
MATERIJALNA IMOVINA	6.390.259.760	6.516.368.511
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	388.342.321	386.778.294
POTRAŽIVANJA	495.923.751	509.061.378
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	128.733.501	133.732.817
KRATKOTRAJNA IMOVINA	5.738.779.797	5.020.271.544
ZALIHE	226.938.978	153.358.359
POTRAŽIVANJA	1.820.981.532	1.863.308.143
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	928.723.013	746.335
NOVAC	2.762.136.274	3.002.858.707
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	141.175.270	108.448.968
AKTIVA	**16.327.114.982**	**15.543.646.105**
KAPITAL I REZERVE	13.053.893.415	12.906.732.774
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	1.260.129.488	1.245.604.907
REZRERVIRANJA	85.742.966	107.953.065
DUGOROČNE OBVEZE	753.348.042	742.645.725

KRATKOROČNE OBVEZE	2.428.612.411	1.782.282.286
ODGOĐENA PLAĆANJE TROŠKOVA	5.518.148	4.032.255
PASIVA	**16.327.114.982**	**15.543.646.105**

Tablica 29: Bilanca grupe Hrvatski Telekom d.d.

Izvor: Izrada autora

Od ukupne imovine, na dugotrajnu spada 67,48% odnosno kratkotrajnu 32,52%, naspram prošloj godini gdje je na dugotrajnu imovinu spadalo 64,54% te kratkotrajnu 35,46%.

Stupanj zaduženosti iznosi 16,36%, dok je prethodno razdoblje iznosio 19,66%.

	2019	**2020**
I. POSLOVNI PRIHODI	7.885.474.934	7.551.980.165
II. POSLOVNI RASHODI	6.873.656.729	6.745.235.459
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	0	0
2. Materijalni troškovi	2.464.452.007	2.374.292.252
3. Troškovi osoblja	1.065.348.527	1.082.858.582
4. Amortizacija	2.062.220.588	2.192.464.223
5. Ostali troškovi	1.012.836.161	872.348.527
6. Vrijednosna usklađenja	163.251.814	122.173.127
7. Rezerviranja	105.547.632	101.098.748
8. Ostali poslovni rashodi	0	0
III. FINANCIJSKI PRIHODI	21.792.382	47.090.165
IV. FINANCIJSKI RASHODI	133.641.955	138.802.997
IX. UKUPNI PRIHODI	7.907.526.685	7.599.070.330
X. UKUPNI RASHODI	7.007.298.684	6.885.190.528
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	900.228.001	713.879.802
XII. POREZ NA DOBIT	161.434.562	140.129.114
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**738.793.439**	**573.750.688**
II. OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	4.089.902	14.556.642
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	3.782.610	15.089.332
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine		
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	160.854	-676.645
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova		
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu		
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom		
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	146.438	143.955
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala		
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK	4.089.902	14.556.642

V. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**742.883.341**	**588.307.330**

Tablica 30:Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti grupe Hrvatski Telekom d.d.

Izvor: Izrada autora

Grupa je oba razdoblja poslovala s dobitkom. ROA pokazatelj za 2020. godinu iznosi 3,72%, dok je isti za prošlu godinu iznosio 4,56%.

Koristeći ove podatke analizirat će se utjecaj računovodstvenih procjena na području rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima. Takva vrsta rezerviranja zahtijeva procijenjen iznos potreban za otklanjanje grešaka proizvoda u jamstvenim rokovima. U praksi se najčešće koristi razmjer između 5% i 10%.

PRIMJER: Društvo je na dan bilance 2020. godine imalo stavku rezerviranja u iznosu od 107.953.065,00kn. Grupa je u toj poslovnoj godini prodala mobilne uređaje u vrijednosti od 200.000.000,00kn. Sukladno tome, Grupa je, vodeći se iskustvom iz prošlosti, procijenila te izvršila dugoročno rezerviranje za troškove u jamstvenom roku u visini od 5% ukupno prodanih uređaja, odnosno 10.000.000,00kn.

Promjena će se proknjižiti u tablici 31.

Red br.	OPIS	KONTO	DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Troškovi rezerviranja za nedostatke u jamstvenom roku	4500	10.000.000,00	
	Rezerviranje za troškove u jamstvenim rokovima	2820		10.000.000,00

Tablica 31: Knjiženje rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima grupe Hrvatski Telekom d.d.

Izvor: Izrada autora

Prema Zakonu o porezu na dobit (čl.11), navedeno rezerviranje je porezno priznat rashod što znači da ne uvećava poreznu osnovicu. S obzirom da rezerviranja povećavaju rashode i pasivu u bilanci, u tablici 32 prikazat će se utjecaj na financijski položaj i financijski rezultat situacija sa i bez rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima.

	Bez rezerviranja	S rezerviranjem
Rashod rezerviranja		10.000.000,00
Rezerviranje		10.000.000,00
PRIHODI	7.599.070.330,00	7.599.070.331,00
RASHODI	7.007.298.684,00	7.017.298.684,00
Rashodi rezerviranja		10.000.000,00
DOBIT PRIJE POREZA	591.771.646,00	581.771.647,00
POREZ NA DOBIT (18%)	106.518.896,28	104.718.896,46
NETO DOBIT	485.252.749,72	477.052.750,54
KAPITAL	12.906.732.774,00	12.896.732.774,00
OBVEZE	2.524.928.011,00	2.524.928.011,00
REZERVIRANJA	107.953.065,00	117.953.065,00
PASIVA	15.543.646.105,00	15.543.646.105,00
Stupanj zaduženosti	16,36%	16,36%
ROA	3,72%	3,09%

Tablica 32: Utjecaj rezerviranja na financijski položaj i rezultat grupe Hrvatski Telekom d.d.

Izvor: Izrada autora

Kao što je već navedeno, rezerviranja se tretiraju kao rashodi pa adekvatno tome terete račun dobiti i gubitka, snižavajući poreznu osnovicu, ali i dobit. Takvu činjenicu potvrđuje i ROA pokazatelj koji je manji nego u slučaju bez rezerviranja. U Standardima navedeno da se stavka rezerviranja mora prikazivati odvojeno od ostalih obveza, pa stoga na stupanj zaduženosti nema promjena jer je struktura obveza ostala ista. Zaključujemo da rezerviranja utječu na financijski rezultat subjekta te ovisno o tome kolika će rezerviranja subjekt zasnovati, toliko će se dobit subjekta mijenjati. Rezerviranja za jamstvene rokove se zasnivaju na stručnim i iskustvenim procjenama menadžmenta pa zaključujemo da njihove karakteristike direktno utječu na visinu dobiti.

5.8 Analiza utjecaja računovodstvenih procjena na vijek trajanja dugotrajne imovine

Kraš prehrambena industrija d.d. jest najveći hrvatski proizvođač konditorskih proizvoda te jedan od najvećih proizvođača u jugoistočnoj Europi s kapacitetom proizvodnje preko 35.000 tona, od

kojih 40% otpada na inozemnu prodaju. Ispod sebe ima dva ovisno društva, i to Karolina d.o.o. Osijek i Mira a.d. Prijedor. Temeljni kapital društva iznosi 599.448.400,00kn podijeljen na 1.498.621 dionice nominalne vrijednosti 400,00kn. Većinski vlasnik društva je Mesna industrija braća Pivac d.o.o. s udjelom od 54,80%.

	2019	2020
DUGOTRAJNA IMOVINA	575.663.191	616.779.403
NEMATERIJALNA IMOVINA	15.413.901	16.817.556
MATERIJALNA IMOVINA	540.728.237	583.569.925
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	16.727.456	12.428.063
POTRAŽIVANJA	0	
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	2.793.597	3.963.859
KRATKOTRAJNA IMOVINA	562.840.630	438.314.663
ZALIHE	182.261.632	140.323.467
POTRAŽIVANJA	275.676.539	253.543.271
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	21.792.993	3.125.710
NOVAC	83.109.466	41.322.215
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	571.876	5.257.205
AKTIVA	**1.139.075.697**	**1.060.351.271**
KAPITAL I REZERVE	717.354.605	724.239.002
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	57.473.384	72.404.901
REZRERVIRANJA	12.132.769	16.657.152
DUGOROČNE OBVEZE	163.898.425	68.186.519
KRATKOROČNE OBVEZE	241.527.654	246.257.168
ODGOĐENA PLAĆANJE TROŠKOVA	4.162.244	5.011.430
PASIVA	**1.139.075.697**	**1.060.351.271**

Tablica 33: Bilanca poduzeća Kraš prehrambena industrija d.d.

Izvor: Izrada autora

U 2020. godini od ukupne imovine, na dugotrajnu otpada 58,46%, a na kratkotrajnu 41,54%, dok je prethodne godine odnos bio 50,56% dugotrajna i 49,44% kratkotrajna. Pokazatelj zaduženosti za 2020. godinu iznosi 29,80%, dok je prethodne godine taj postotak iznosio 35,61%.

	2019	2020
I. POSLOVNI PRIHODI	1.027.367.563	1.030.882.141
II. POSLOVNI RASHODI	1.002.942.692	1.000.547.699
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-412.226	-9.227.170
2. Materijalni troškovi	571.961.548	595.068.854
3. Troškovi osoblja	297.472.140	248.964.352
4. Amortizacija	47.471.600	53.278.561

5. Ostali troškovi	55.282.319	94.509.873
6. Vrijednosna usklađenja	28.976.377	13.409.079
7. Rezerviranja	2.190.934	4.544.150
8. Ostali poslovni rashodi	0	0
III. FINANCIJSKI PRIHODI	10.098.962	11.575.441
IV. FINANCIJSKI RASHODI	11.673.733	16.564.570
IX. UKUPNI PRIHODI	1.037.466.525	1.042.457.582
X. UKUPNI RASHODI	1.014.616.425	1.017.112.269
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	22.850.100	25.345.313
XII. POREZ NA DOBIT	4.319.056	206.966
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**18.531.044**	**25.138.347**
II. OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	12.661.159	1.634.544
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	-2.955.558	1.997.177
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	16.833.098	0
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	-1.216.381	-362.633
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova		
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu		
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom		
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja		
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala		
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK	9.631.201	1.634.544
V. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**28.162.245**	**26.772.891**

Tablica 34: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti subjekta Kraš prehrambena industrija d.d.

Izvor: Izrada autora

Grupa je poslovala s dobitkom u oba promatrana razdoblja. Pokazatelj profitabilnosti, odnosno ROA, za 2020. godinu iznosi 2,38%, a za 2019. 1,63%.

Na primjeru ovog poduzeća će se prikazati djelovanje promjene računovodstvenih procjena prilikom procjene vijeka trajanja dugotrajne imovine. Prikazat će se kako takva promjena utječe na financijski položaj i rezultat društva.

PRIMJER: Poduzeće u svojoj bilanci ima evidentiran stroj nabavne vrijednosti 8.000.000,00kn. Prilikom obračunavanja amortizacije stroja primjenjuje se stopa od 10% godišnje, odnosno procijenjeni vijek trajanja stroja je 10 godina. Nakon godine dana uporabe, menadžment je odlučio smanjiti vijek uporabe na 7 godina jer smatraju da stroj neće biti valjan nakon tog razdoblja zbog prevelikog kapaciteta proizvodnje.

U tablici 35. će se prikazati plan obračuna amortizacije za korisni vijek trajanja stroja.

Razdoblje	Vijek upotrebe	Stopa amortizacije	Nabavna vrijednost	Svota amortizacije	Knjigovodstvena vrijednost
1. godina	10	10%	8.000.000,00	800.000,00	7.200.000,00
2. godina	8	15%	8.000.000,00	1.200.000,00	6.000.000,00
3. godina	8	15%	8.000.000,00	1.200.000,00	4.800.000,00
4. godina	8	15%	8.000.000,00	1.200.000,00	3.600.000,00
5. godina	8	15%	8.000.000,00	1.200.000,00	2.400.000,00
6. godina	8	15%	8.000.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00
7. godina	8	15%	8.000.000,00	1.200.000,00	0

Tablica 35: Plan amortizacije stroja poduzeća Kraš d.d.

Izvor: Izrada autora

Mora se napomenuti da se kod procijene vijeka dugotrajne imovine, na svaki datum bilance ponovno vrši procjena. Konkretno u ovom slučaju, na sljedeći datum bilance menadžment ponovno može promijeniti procjenu vijeka na duže ili kraće razdoblje trajanja ovisno o stanju stroja, ali i o odluci menadžmenta.

U tablici 36. će se prikazati knjiženje amortiziranog troška u 1. i u 2. godini.

Red br.	OPIS	KONTO	DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Akumulirana amortizacija stroja	0390		800.000,00
	Trošak amortizacije stroja	4311	800.000,00	
	(obračun u 1. godini)			
2.	Akumulirana amortizacija stroja	0390		1.200.000,00
	Trošak amortizacije stroja	4311	1.200.000,00	
	(obračun u 2. godini)			

Tablica 36: Knjiženje troška amortizacije 1. i 2. godine poduzeća Kraš d.d.

Izvor: Izrada autora

Sada će se prikazati kako promjena procjene utječe na financijski položaj i financijski rezultat poduzeća. U tablici 37. će biti vidljiv takav utjecaj uz pretpostavku da se ostali parametri iz bilance i računa dobiti i gubitka nisu promijenili.

	1. godina	**2. godina**
PRIHODI	1.042.457.582,00	1.042.457.582,00
RASHODI	1.017.112.269,00	1.017.112.269,00
Trošak amortizacije	800.000,00	1.200.000,00
DOBIT PRIJE POREZA	24.545.313,00	24.145.313,00
POREZ NA DOBIT (18%)	4.418.156,34	4.346.156,34
NETO DOBIT	20.127.156,66	19.799.156,66
DUGOTRAJNA IMOVINA	615.979.403,00	615.579.403,00
AKTIVA	1.055.340.080,66	1.055.012.080,66
TEMELJNI KAPITAL	719.227.811,66	718.899.811,66
OBVEZE	336.112.269,00	336.112.269,00
PASIVA	1.055.340.080,66	1.055.012.080,66
Stupanj zaduženosti	29,83%	29,84%
ROA	1,91%	1,88%

Tablica 37: Utjecaj promjene vijeka trajanja stroja poduzeća Kraš d.d.

Izvor: Izrada autora

Iz predloženog je vidljivo da promjena procijene vijeka trajanja dugotrajne imovine utječe na financijski položaj i rezultat. Amortizacija je smanjila aktivu u bilanci i povećala rashode u računu dobiti i gubitka, što dovodi do smanjenja dobiti, odnosno do smanjenja stavke dobiti poslovne godine u pasivi za isti iznos. Već je navedeno da menadžment na kraju razdoblja ponovno procjenjuje vijek trajanja dugotrajne imovine, bilo to skraćivanje ili produživanje. Svaka takva odluka menadžmenta utječe na financijske izvještaje u mjeri u kojoj smo prikazali u navedenom primjeru.

6. ZAKLJUČAK

Računovodstvo predstavlja jedan od glavnih instrumenata informacijskog sustava u poduzeću. Pruža financijske i nefinancijske informacije koje su sadržane u godišnjim financijskim izvještajima. Oni vanjskim korisnicima pružaju sve važne informacije o financijskom položaju i rezultatu poduzeća. Kao temeljni financijski izvještaji navode se: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka), izvještaj o novčanim tokovima poduzeća, izvještaj o promjenama kapitala poduzeća te bilješke uz financijske izvještaje. Financijski izvještaji moraju fer, realno i objektivno prikazivati financijsku situaciju poduzeća. Kao smjernice za izradu financijskih izvještaja koriste se računovodstvena načela, standardi te nadležni zakoni. U Hrvatskoj su mikro, mala i srednja poduzeća obvezna koristiti nacionalne standarde, odnosno HSFI (Hrvatski Standardi Financijskog Izvještavanja), dok su velika poduzeća, odnosno subjekti od javnog interesa, financijske institucije i drugi, dužni slijediti MRS/MSFI (Međunarodne Računovodstvene Standarde/Međunarodne Standarde Financijskog Izvještavanja).

Računovodstvene politike su posebna načela i principi koje menadžment primjenjuje pri izradi i prezentaciji što kvalitetnijih i usporednijih financijskih izvještaja. Promjene računovodstvenih procjena predstavljaju usklađivanje knjigovodstvenih iznosa imovine i obveza nastalih kao posljedica ažuriranja podataka s aktualnim podacima. Računovodstvene pogreške su ispravljanja računovodstvenih podataka iz prošlih razdoblja nastalih kao posljedica pogrešnog prikazivanja u financijskim izvještajima ili izostavljanja podataka u financijskim izvještajima. Pri izboru računovodstvenih politika menadžment mora poštivati Standarde jer su oni smjernica za odabir ispravnih računovodstvenih politika. Pri tome mora poštivati sljedeće kriterije: načelo razboritosti, sadržaj iznad oblika te načelo materijalnosti. Promjene računovodstvenih politika su situacije kada menadžment prelazi s jedne na drugu politiku kao posljedica zahtijevanja novog standarda ili u svrhu pouzdanijih informacija u financijskom izvještaju. Subjekt treba voditi računa da se promjena računovodstvenih politika vrši retroaktivno, a promjena računovodstvenih procjena u sadašnjim i budućim razdobljima. Područja primjene računovodstvenih politika imaju utjecaj kod naknadnog vrednovanja dugotrajne imovine i amortizacije (MRS 16), kod naknadnog vrednovanja nematerijalne imovine (MRS 38), naknadnog vrednovanja ulaganja u nekretnine (MRS 40) te mjerenja utroška zaliha (MRS 2). U vidu računovodstvenih procjena najznačajniji utjecaj imaju

pri mjerenju postotka otpisa potraživanja od kupaca, pri evidentiranju postotka rezerviranja i kod promjene vijeka trajanja dugotrajne imovine.

U empirijskom dijelu je kroz primjer 7 hrvatskih poduzeća izvučen zaključak da izbor računovodstvenih politika i procjena utječe na sadržaj financijskih izvještaja, odnosno na financijski položaj i rezultat. Preko prethodno opisanih područja primjene računovodstvenih politika i procjena, komparativnom metodom je dokazano da promjena računovodstvenih politika utječe na financijski položaj i rezultat poduzeća. Uspoređujući financijski položaj i rezultat u jednom razdoblju, zaključujemo da izbor računovodstvenih politika i procjena utječe na financijske izvještaje kao i na financijske pokazatelje, koeficijent zaduženosti i profitabilnosti. Također se može zaključiti da na menadžmentu ostaje odabir kojih računovodstvenih politika i procjena se pridržavati, ovisno o njihovim motivima, ciljevima i strategijama.

7.LITERATURA

1. Alayemi, S., (2015.): Choice of Accounting Policy: Effects on Analysis and Interpretation of Financial Statements, American Journal of Economics, Finance and Management
2. Anić-Antić,P., Konsuo, D.(2015.) Važnost konvergencije US GAAP-a i MSFI-a za kotirajuće kompanije, Ekonomski pregled, Zagreb
3. Baica, Z.(2011.) Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške, Računovodstvo, revizija i financije, br.11, Zagreb
4. Brkanić-Pogančić, S.(2020.): Dugotrajna nematerijalna imovina, Računovodstvo, Revizija i Financije, br. 9, Zagreb
5. Cirkveni Filipović, T. (2018.): Računovodstvene procjene, Računovodstvo, revizija i financije, br 1., Zagreb
6. Cirkveni Filipović, T. (2021.): Računovodstvo ulaganja u nekretnine, Računovodstvo, Revizija i financije, broj 4/2021, Zagreb
7. Fernando, J.(2021): Generally Accepted Accounting Principles (GAAP), dostupno na: https://www.investopedia.com/terms/g/gaap.asp

8. Fosbre, A.B., Kraft, E., Fosbre, P.B. (2009), The globalization of accounting standards: IFRS versus US GAAP, Global Journal of Business Research, Volume 3, Number 1
9. Grupa autora: Godišnje amortizacijske stope za dugotrajnu imovinu, Stručne informacije, Računovodstvo, Revizija i financije, Zagreb, 2019.
10. Gulin, D. i ostali (2003.): Računovodstvo, Zagreb,
11. Gulin, D. Računovodstvene politike u funkciji ispunjavanja ciljeva konfliktnih grupa dioničarskog poduzeća : doktorska disertacija. Zagreb : D. Gulin, 1993
12. Guzić,Š.(2008.): Računovodstvene politike malih i srednjih društava, Računovodstvo, revizija i financije, br. 8, Zagreb
13. Horvat-Jurjec, K.(2012.): Računovodstvo vrednovanja zaliha, Računovodstvo, Revizija i Financije, br 8., Zagreb
14. http://financialanalysthq.com/12-basic-accounting-principles/
15. https://www.nonprofitaccountingbasics.org/
16. Hunter, L.(2013): 12 GAAP Principles, dostupno na: https://prezi.com/qrrzcu6u4ez4/12-gaap-principles/
17. Lugovsky, D., Kuter, M. (2020): Accounting Policies, Accounting Estimates and Its Role in the Preparation of Fair Financial Statement in Digital Economy, Kuban State University, Kuban
18. Mance, D., Katunar, H. (2012.): Influences on, and Consequences of Accounting Policy Choises, Faculty of Economics, University of Rijeka.
19. Narodne novine (2020): Zakon o računovodstvu, pročišćeni tekst zakona, NN78/15, 134,15, 120/16, 116/18, 42/20, 47,20
20. Narodne novine (2021): Zakon o porezu na dobit, pročišćeni tekst zakona, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20
21. Narodne novine, (2019), MRS 1, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140
22. Narodne novine, (2019), MRS 16, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140
23. Narodne novine, (2019), MRS 2, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140

24. Narodne novine, (2019), MRS 37, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140

25. Narodne novine, (2019), MRS 38, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140

26. Narodne novine, (2019), MRS 40, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140

27. Narodne novine, (2019), MRS 7, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140

28. Narodne novine, (2019), MRS 8, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 140

29. Odluka o objavljivanju hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, NN br. 86/15

30. Pervan, I. (2008.): Računovodstvo ulaganja u nekretnine, Financije i Pravo, br. 10, Zagreb

31. Pervan, I. (2014): MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške", Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split.

32. Pervan, I., Peko, B. (2008.): Vrednovanje nekretnina, postrojenja i opreme nakon početnog priznavanja, Financije – Računovodstvo, br. 12/2008., Zagreb.

33. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne Novine, 144/20

34. Pretnar Abičić, S. (2019.): Računovodstveni i porezni tretman troškova rezerviranja, Računovodstvo i financije, br.12, Zagreb

35. Ramljak, B. (2009.): Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, Računovodstveno financijske informacije, br. 9.

36. Ramljak, B. (2011): Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, Računovodstveno – financijske informacije, Vol. 9.

37. Ramljak, B. (2016): Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkih društava, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

38. Švigir, A. (2009.): Računovodstvene politike i njihov utjecaj na poslovni i porezni rezultat, Računovodstvo, revizija i financije, br 12., Zagreb

39. Tipurić, D. et al. 2008): Korporativno upravljanje, Sinergija nakladništvo, Zagreb, str. 473, 492

40. Trimble, M.(2017.): The Historical and Current Status of IFRS Adoption around the World, University of Manheim, Manheim.

41. Vidučić, Lj. (2011.): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb

42. Zeff, S.A., (2005): Evolution of US Generally Accepted Accounting Principles (GAAP), Rice University, Houston

43. Žager, K., Mamić-Sačer, I., Sever, S., Žager, L.,. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.

44. www.eho.zse.hr/

45. www.fina.hr

46. www.investopedia.com

47. www.pwc.com

POPIS SLIKA:

Slika 1: Odnos računovodstvenih politika naspram računovodstvenim standardima i načelima . 25
Slika 2: Učinak računovodstvenih procjena na financijske izvještaje 27
Slika 3: Dopuštene situacije za promjenu računovodstvenih politika 29
Slika 4:Dopuštene situacije za promjenu računovodstvenih politika 32
Slika 5: Bilanca poduzeća Jedrilica d.o.o. 64
Slika 6: Račun dobiti i gubitka poduzeća Jedrilica d.o.o. 65

POPIS TABLICA:

Tablica 1: Shema bilance 8
Tablica 2: Osnovne razlike između MSFI-ja i US GAAP-a 20
Tablica 3:Razvrstavanje poduzetnika po grupama u RH 21

Tablica 4: Porezno priznate stope amortizacije u RH 39
Tablica 5: Bilanca poduzeća AD Plastik d.d. 41
Tablica 6:Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti poduzeća AD Plastik d.d. 42
Tablica 7:Učinak povećanja fer vrijednosti na zemljišta subjekta Ad Plastik d.d. 43
Tablica 8: Knjiženje revalorizacijskog učinka s analognim stavkama 44
Tablica 9: Učinak promjene politike na bilancu poduzeća AD Plastik d.d. 45
Tablica 10: Učinak promjene politike na ostalu sveobuhvatnu dobit poduzeća te na osnovni pokazatelj zaduženosti i profitabilnosti poduzeća AD Plastik d.d. 46
Tablica 11: Bilanca subjekta Atlantic grupa d.d. 48
Tablica 12:Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti poduzeća subjekta Atlantic grupa d.d. 49
Tablica 13:Učinak povećanja i smanjenja fer vrijednosti na softvere 50
Tablica 14:Evidentiranje promjena s analognim stavkama 51
Tablica 15:Financijski položaj i rezultat nakon promjene politike subjekta Atlantic grupa d.d. . 52
Tablica 16:Bilanca poduzeća Adris grupa d.d. 54
Tablica 17: Sveobuhvatna dobit poduzeća Adris grupa d.d. 56
Tablica 18: Promjena vrijednosti ulaganja u nekretnine 56
Tablica 19: Knjiženje promjene vrijednosti kod ulaganja u nekretnine 57
Tablica 20:Financijski položaj i financijski rezultat nakon promjene politike Adris grupe d.d. .. 58
Tablica 21: Bilanca subjekta Podravka prehrambene industrije d.d. 59
Tablica 22:Sveobuhvatna dobit subjekta Podravka prehrambene industrije d.d. 60
Tablica 23: PPC metoda obračuna utroška zaliha gotovih proizvoda Podravka prehrambene industrije d.d. 61
Tablica 24: FIFO metoda obračuna utroška zaliha gotovih proizvoda Podravka prehrambene industrije d.d. 62
Tablica 25: Utjecaj promjene računovodstvenih politika na financijski položaj i rezultat grupe Podravka d.d. 62
Tablica 26:Vrijednosna usklađenja potraživanja od kupaca poduzeća Jedrilica d.o.o. 66
Tablica 27:Knjiženje usklađenja potraživanja od kupaca poduzeća Jedrilica d.o.o. 67
Tablica 28:Utjecaj računovodstvene procjene na dobit i aktivu poduzeća Jedrilica d.o.o. 67
Tablica 29: Bilanca grupe Hrvatski Telekom d.d. 69
Tablica 30:Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti grupe Hrvatski Telekom d.d. 70

Tablica 31: Knjiženje rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima grupe Hrvatski Telekom d.d. 70
Tablica 32: Utjecaj rezerviranja na financijski položaj i rezultat grupe Hrvatski Telekom d.d. .. 71
Tablica 33: Bilanca poduzeća Kraš prehrambena industrija d.d. 72
Tablica 34: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti subjekta Kraš prehrambena industrija d.d. 73
Tablica 35: Plan amortizacije stroja poduzeća Kraš d.d. 74
Tablica 36: Knjiženje troška amortizacije 1. i 2. godine poduzeća Kraš d.d. 74
Tablica 37: Utjecaj promjene vijeka trajanja stroja poduzeća Kraš d.d. 75

SAŽETAK

Primarni cilj rada je dokazati da računovodstvene politike i procjene utječu na izgled financijskih izvještaja. Kroz teorijski dio su bili objašnjeni pojmovi financijskog izvještaja, temelji za primjenu računovodstvenih politika i procjena te standard MRS 8- računovodstvene politike, procjene i pogreške. Nakon toga, u dijelu o standardu MRS 8, objašnjene su informacije o slučajevima u kojima se primjenjuju računovodstvene politike i procjene poput: izbor politike odnosno metode za naknadno vrednovanje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine te ulaganja u nekretnine i metoda mjerenja utroška zaliha. S druge strane, u vidu računovodstvenih procjena, objašnjena su područja otpisa potraživanja, rezerviranja i promjena korisnog vijeka trajanja dugotrajne imovine.

U empirijskom dijelu se na primjeru 7 hrvatskih poduzeća, prikazao utjecaj računovodstvenih politika i procjena na financijske izvještaje. Komparativnom metodom aktualnih politika i procjena koje subjekti stvarno koriste i alternativnih politika koje dopuštaju računovodstveni standardi, dokazano je da izbor i promjena računovodstvenih politika i procjena utječe na financijski položaj i financijski rezultat poduzeća, ali i na financijske pokazatelje.

Ključne riječi: Računovodstvene politike, računovodstvene procjene, financijski izvještaji.

SUMMARY

The main goal of this paper is to demonstrate how accounting policies and estimates are affecting financial statements. The basic definitions of financial statements, scope and the basis for the application of accounting policies and estimates, and standard IAS 8 - accounting policies, estimates and errors, were described in theoretical description. After that, in the section about IAS 8, information is explained on situations in which accounting policies and estimates are applied to, such as: choice of policy i.e. method for subsequent measurement of property, plant and equipment, intangible assets and investment property, and method of inventory cost' measurement. Furthermore, in the scope of accounting estimates, the areas of write-off receivables, provisions and changes in the fixed asset's useful life are explained.

In the empirical part, on the example of 7 Croatian companies, the impact of accounting policies and estimates on the financial statements is presented. Using comparative method on current policies and estimates that businesses are actually using and alternative policies allowed by accounting standards, it has been proven that choice and change of accounting policies and estimates affect the financial position and financial result of the company, but also the financial performance indicators.

Key words: Accounting policies, accounting estimates, financial statements.